

TREBALL FINAL DE GRAU

FES SUC AMB LA SEXUALITAT

UNA VISIÓ RESPONSABLE, SALUDABLE, CRÍTICA I POSITIVA DE LA
SEXUALITAT

ALUMNA: Marina Gaeta Buscall

CURS ACADÈMIC: 2020- 2021

TUTOR: Oriol Segovia Minguet

Grau en Educació Social

Dimecres 23 de juny del 2021

*Las primeras nociones
de la sexualidad aparecen en el lactante*
- Sigmund Freud

AGRAÏMENTS

A l'Oriol Segovia, el meu tutor, per assessorar-me amb generositat, sinceritat i positivisme.

A l'Escola Andorrana de Santa Coloma, concretament a l'Olga Moreno i tots els/les alumnes que han col·laborat en l'elaboració del projecte, ja que, sense ells/elles aquesta tasca no tindria sentit.

A l'Edith per oferir-me el seu temps millorant els meus desastres ortogràfics.

A les meves amigues, Berta, Bea, Aru per tots els ànims i la paciència que han demostrat tenir tots aquests anys acceptant-me a mi i al meu món. Han estat fent-me costat sempre des de l'amor.

A la Júlia especialment per donar-me suport, creure en mi i ajudar-me. Mai he parat d'aprendre al seu costat.

A la Cris, la meva companya d'estrès, alegries i penes... Sense ella possiblement no hauria tingut la calma necessària per recórrer l'últim tram d'aquest camí. Una amistat que recordaré amb molt d'amor sempre que pensi en aquesta etapa. Cris, companya... a per un altre camí juntes!

A les meves germanes Anna i Marta, per ser casa meva, per aportar-me tot l'amor i felicitat que necessito. Sense vosaltres res del que faig tindria sentit. Sou la meva sang.

A la meva família, tiet i tieta per donar-me la mà i escoltar-me. Especialment, gràcies a la mama i al papa, per ser els meus pilars, el meu exemple i per oferir-me tot el que tinc i tot el que sóc avui dia.

A la via, per donar sentit i llum a la meva vida.

Moltes gràcies.

RESUM

Aquest document és la implementació d'un projecte que té com a finalitat canviar la mirada dels centres educatius de secundària quant al model d'intervenció en afectivitat i sexualitat. El projecte que es proposa s'ha fet a partir de les necessitats que s'han detectat a través de la participació dels alumnes en enquestes i l'entrevista a la directora del centre escolar. Així doncs, s'ha fet una anàlisi del context dels alumnes de primer i quart curs de l'Escola Andorrana de Santa Coloma, per poder crear una intervenció que sigui adequada i solucioni les necessitats que presenten els joves. El projecte en qüestió s'ha creat per poder treballar l'autoestima, l'autoimatge, les relacions interpersonals, el concepte de sexualitat i les diferents maneres que existeixen per poder viure una vida sexual responsable, positiva i saludable. Per tant, la voluntat del projecte és introduir l'educació en afectivitat i sexualitat d'una manera objectiva i crítica per poder aconseguir que els alumnes siguin responsables amb la seva sexualitat i la de les altres persones.

Fes Suc amb la Sexualitat té una duració de dos mesos i està pensat per treballar amb els alumnes de primer i de quart curs de l'escola anteriorment esmentada. En un futur s'espera que aquest projecte pugui arribar també als alumnes de segon i de tercer curs.

Paraules clau: Educació afectivosexual, intervenció educativa, secundària, escola, autoestima, sexualitat

RESUMEN

Este documento es la implementación de un proyecto que tiene como finalidad cambiar la mirada de los centros educativos de segunda enseñanza respecto el modelo de intervención en afectividad y sexualidad. El proyecto propuesto se ha llevado a cabo a partir de las necesidades que se han detectado a través de la participación de los alumnos en una encuesta y a partir de una entrevista con la directora del centro escolar. De esta manera, se ha hecho un análisis del contexto de los alumnos de primero y de cuarto curso de la Escuela Andorrana de Santa Coloma, con el fin de crear una intervención adecuada y que solucione las necesidades que presentan los jóvenes. El proyecto en cuestión se ha creado para poder trabajar la autoestima, autoimagen, las relaciones interpersonales, el concepto de sexualidad y las diferentes maneras que existen per poder vivir una vida responsable, positiva y saludable. Por tanto, la voluntad del proyecto es introducir la educación en afectividad y sexualidad de una manera objetiva y

crítica para conseguir que los alumnos sean el máximo responsable con su sexualidad y la de las otras personas.

Fes Suc amb la Sexualitat tiene una duración de dos meses y está pensada para trabajar con los alumnos de primero y de cuarto de la escuela anteriormente mencionada. En un futuro se espera que el proyecto pueda llegar a los alumnos de segundo y de tercer curso.

Palabras clave: Educación afectivosexual, intervención educativa, secundaria, escuela, autoestima, sexualidad

ABSTRACT

This document is the implementation of a project that aims to change the point of view of secondary schools, in terms of the model of intervention in affectivity and sexuality. The project proposal has been based on the needs that have been detected through the participation of students in surveys and the interview with the director of the school. From this information, an analysis of the context of first and fourth year students at the Andorran School of Santa Coloma has been made. The main aim was to create an intervention that is appropriate and solves the needs of young people. The project in question was created to work on self-esteem, self-image, interpersonal relationships, the concept of sexuality and the different ways that exist to live with a responsible, positive and healthy sexual life. Therefore, the goal of the project is to introduce education about affectivity and sexuality in an objective and critical way. The purpose is to make students completely responsible for their sexuality and the one of the others. "Fes suc amb la sexualitat" it will last for two months and is designed to work with first and fourth year students at the aforementioned school. It is hoped that in the future this project will also reach second and third year students.

Key words: Affective-sexual education, educational intervention, secondary school, school, self-esteem, sexuality

ÍNDIX

1.	INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ	8
2.	MARC TEÒRIC I JURÍDIC.....	10
2.1.	EDUCARE I EDUCERE	10
2.2.	FER SUC.....	12
2.3.	FER SUC AMB LA SEXUALITAT	14
2.4.	MODELS EDUCATIUS.....	17
2.5.	MARC LEGAL	20
3.	DIAGNÒSTIC	25
3.1	UBICACIÓ DE LA RECERCA.....	26
3.2	DETECCIÓ DE NECESSITATS.....	28
3.3	JERARQUITZACIÓ DE LES NECESSITATS	38
3.4	DAFO	39
4.	FORMULACIÓ DEL PROJECTE.....	40
4.1	FITXA RESUM	40
5.	PLANIFICACIÓ.....	42
5.1	EMMARCAMENT	42
5.2	ASPECTES EDUCATIUS.....	42
5.3	DESCRIPCIÓ DE LES DIFERENTS LÍNIES D'ACCIÓ	43
5.4	UNITATS DIDÀCTIQUES O DE PROGRAMACIÓ	48
6.	APLICACIÓ	76
6.1	GESTIÓ I ORGANITZACIÓ INTERNA.....	76
6.2	RECURSOS MATERIALS, HUMANS, RELACIONS INTERNES I EXTERNES.....	77
6.3	CALENDARI, PLA D'ACTUACIÓ	78
6.4	PRESSUPOST FINANÇAMENT	82
7.	AVALUACIÓ.....	87
7.1	AVALUACIÓ INICIAL	87
7.2.	AVALUACIÓ DE PROCÈS.....	94
7.3	INDICADORS D'AVALUACIÓ	97
7.4	INTRUMENTS D'AVALUACIÓ	98
7.5	AVALUACIÓ FINAL I D'IMPACTE	100
8.	CONCLUSIONS.....	101
8.	BIBLIOGRAFIA	103

ÍNDIX DE TAULES

Taula 1. Nacionalitat dels alumnes del sistema educatiu andorrà per anys	26
Taula 2. DAFO.....	39
Taula 3. Formulació del projecte	40
Taula 4. Descripció de la primera línia d'acció	44
Taula 5. Descripció de la segona línia d'acció	45
Taula 6. Descripció de la tercera línia d'acció.....	46
Taula 7. Descripció de la quarta línia d'acció.....	47
Taula 8. Explicació de les Unitats Didàctiques de la primera línia d'acció	48
Taula 9. Unitat Didàctica “El cos humà”.....	49
Taula 10. Unitat Didàctica “Trenquem prejudicis i tabús”.....	51
Taula 11. Unitat Didàctica “Tancament”.....	53
Taula 12. Descripció de les Unitats Didàctiques de la segona línia d'acció.....	55
Taula 13. Unitat Didàctica “ És respectuós dir-ho així?”	56
Taula 14. Unitat Didàctica “Donem-nos la mà”	58
Taula 15. Unitat Didàctica “Tancament”	60
Taula 16. Descripció de les Unitats Didàctiques de la tercera línia d'acció	62
Taula 17. Unitat Didàctica “M'estimo i m'accepto”	63
Taula 18. Unitat Didàctica “La diversitat és una realitat”	65
Taula 19. Unitat Didàctica “Tancament”	67
Taula 20. Descripció de les Unitats Didàctiques de la quarta línia d'acció.....	69
Taula 21. Unitat Didàctica “ Per què hem de ser respectuosos amb el nostre cos?”	70
Taula 22. Unitat Didàctica “Conec els meus drets”.....	72
Taula 23. Unitat Didàctica “Tancament”	74
Taula 24. Calendari del pla d'actuació	79
Taula 25. Calendari del pla d'actuació	80
Taula 26. Pressupost del projecte.....	86
Taula 27. Avaluació inicial SODA- MECA	88
Taula 28. Definició dels valors i dels estàndards del SODA- MECA.....	91
Taula 29. Avaluació de procés de la implementació	94
Taula 30. Avaluació de procés del seguiment de les activitats	95
Taula 31. Avaluació de procés de l'impacte.....	96
Taula 32. Avaluació de procés del funcionament.....	96

Taula 33. Avaluació de procés de la comunicació.....	97
Taula 34. Avaluació final i d'impacte.....	100

ÍNDIX DE FIGURES

Figura 1: Saps què és una persona gènere fluid?	28
Figura 2: Saps explicar què és una persona no binària?	28
Figura 3: Què és per tu la sexualitat?.....	29
Figura 4: Tria els aspectes que consideris que formen part de l'àmbit de la sexualitat.....	31
Figura 5: A la teva escola s'imparteix educació sexual?	32
Figura 6: Com acostumes a resoldre els dubtes relacionats amb la sexualitat?.....	33
Figura 7: Com t'agradaria resoldre els dubtes relacionats amb la sexualitat?	35
Figura 8: Com és la comunicació amb els teus pares respecte els temes relacionats amb la sexualitat?	36
Figura 9: Acostumes a comparar-te amb la gent del teu voltant?.....	37
Figura 10: Consideres que les xarxes socials tenen un pes important en la teva autoestima? .	37
Figura 11: Organigrama	76

1. INTRODUCCIÓ I JUSTIFICACIÓ

La sexualitat forma part de tots nosaltres des del dia que naixem i està present en totes les etapes del cicle vital de cada individu. Evidentment, la manera amb la qual vivim la nostra sexualitat fa que les persones tinguin una vida més o menys saludable. Una sexualitat mal canalitzada, entesa i viscuda sense control pot comportar riscos en la nostra salut present i futura.

La implementació del projecte que em dispo a dur a terme el basaré al coprincipat d'Andorra la Vella que és d'on sóc. El motiu personal que m'ha impulsat a dur a terme aquest projecte és que sempre he pensat que l'educació sexual s'hauria de potenciar i donar suport educatiu amb més èmfasi. D'aquesta manera s'aconsegueix una societat amb la capacitat de gaudir d'una vida sexual sense riscos i, per tant, amb un estil de vida saludable. Aquesta motivació ve lligada a com personalment he viscut i he rebut la informació necessària per tenir una vida sexual saludable des de ben petita. Considero que si se m'haguessin explicat de manera natural i explícita quins canvis (físics i psicològics) aniria experimentant durant l'etapa de creixement hagués tingut menys problemes alhora de gestionar aquests canvis.

Preparar els infants i joves per a una bona transició a l'edat adulta és un dels reptes més grans que ha hagut d'afrontar la humanitat, repte en el qual la sexualitat i les relacions afectives constitueixen els temes centrals. Educar en afectivitat i sexualitat és un tema que considero que comença a ser urgent, de la mateixa manera que ho és fer-ho de manera clara, completa, basada en fets científics i inspirada en els valors universals de respecte als drets humans. Fer-ho podria canviar dràsticament la trajectòria de moltes vides. Una educació afectiva i sexual clara, positiva i apropiada a cada edat i moment de l'evolució pot tenir com a resultat que la persona visqui la seva sexualitat satisfactòriament, amb respecte, responsabilitat i cura cap a ella mateixa i cap a les persones amb les quals estableix relacions sexuals.

Per tant, aquest projecte gira entorn a l'àmbit de la sexualitat i va adreçat a la població juvenil i adolescent andorrana, per tal de prevenir el risc de determinades conductes. Aquest projecte neix per crear programes d'informació, prevenció i reducció de riscos relacionats amb la sexualitat. L'adolescència és una etapa clau en la vida de les persones, totes les decisions i pensaments d'un adolescent repercuteixen d'alguna manera en la seva vida i les relacions interpersonals que va creant. Un dispositiu sanitari que estigui orientat per pal·liar els canvis que vagin vivint en aquesta etapa de constants adaptacions, juntament amb el rol de l'educador/a social és fonamental per afavorir i promoure canvis de millora en els joves. Per tant, el paper del professional social en aquest projecte servirà per analitzar i millorar les

conductes dels joves. Aquestes accions es produiran a partir, de les relacions personals que s'aniran establint (entre l'educand i els educats) gràcies a les eines que s'aniran utilitzant durant les activitats que proposa aquest projecte.

La idea del projecte és adaptar-se a les necessitats d'aquest col·lectiu social, sempre respectant les diverses orientacions i identitats sexuals, i així poder crear accions, informatives i de sensibilització en aquest determinat àmbit. Així doncs, aquest projecte s'implementarà a l'escola de Segona Ensenyança d'Andorra la Vella.

2. MARC TEÒRIC I JURÍDIC

A continuació, es farà una aproximació als conceptes clau d'aquest marc que són: l'**educació**, i la **sexualitat**. La importància de classificar aquests conceptes és indiscutible, ja que la nostra manera d'entendre aquests dos conceptes definirà com anem creant el nostre concepte d'**educació sexual**. Posteriorment, s'exposen els diferents **models d'educació** i sexualitat que, com anirem veient al llarg d'aquesta lectura, serviran com a eines de manteniment i reforç d'aquests conceptes. Per finalitzar, es farà un recorregut per la **legislació educativa andorrana**, analitzant la situació de l'educació sexual en les diferents lleis que hi ha implantades al país.

2.1. EDUCARE I EDUCERE

La paraula “educació” s’ha sentit moltes vegades al llarg de la nostra vida, tot i estar a la boca de tothom és molt fàcil caure en el simplisme quan intentem definir què és realment.

A l’hora d’analitzar el significat etimològic de la paraula “educació” ens podem trobar amb dues postures completament antagòniques. D’una banda, la primera definició prové del verb del llatí *educare* que vol dir criar o alimentar; d’altra banda, trobem el verb també del llatí *educere*, que vol dir, extreure alguna cosa de dins cap a fora (Castillejo, 1994). Les dues definicions etimològiques s’han equiparat a les dues postures que va formular Freire a la seva clàssica obra de *Pedagogia del oprimido* (1970): “concepció bancària” i “concepció problematitzadora”. La concepció bancària entén l’educació com la “dipositació” de continguts entre l’educand i els educats. Per tant, tots els continguts transmesos per l’educand els va acumulant de manera acrítica, repetitiva i memorística. La concepció problematitzadora segons Freire, entén l’educació com un procés de diàleg que suprimeix la barrera que hi ha entre l’educand i l’educat. Per tant, a través de la paraula, les dues parts implicades prenen consciència de la realitat amb la voluntat de modificar-la. En definitiva, és un procés de construcció conjunta de la realitat.

L’educació és tan antiga com ho són els éssers humans, ja que ha estat una eina clau en el desenvolupament dels individus i sense ella “no hi ha possibilitat de ser una persona humana, en tot el sentit de la seva paraula” paraules de Saramona, (2000). *Teoría de la educación*. Quan Saramona parla de l’educació destaca diferents característiques que defineixen aquest concepte. Per una banda, el caràcter progressiu del procés humanitzador de l’educació que és la base de la integració social de les persones. D’altra banda, també destaca el seu caràcter inherent entre l’individu en el seu entorn i en els valors que es creen socialment.

El caràcter exclusivament humà de l'educació, la seva concepció com a procés inacabat i inherent en el seu context sociocultural també va ser definit per Rius i Cánovas (1999): l'educació com “el procés de millora de l'home i de la dona com a persones integrades en un marc sociocultural, acceptades com a éssers socials que van desenvolupant la seva individualitat i el seu sentit moral mitjançant la interacció entre altres homes i dones”.

En aquest sentit podem destacar tres dimensions bàsiques en l'educació: *educació com a transformació de la realitat, educació sense límits espaciotemporals i educació en el marc de la complexitat* (Monclús, 2005).

Pel que fa a la primera dimensió, **educació com a transformació de la realitat**, fa referència a la implicació de perfeccionar i optimitzar tot el que hi ha dins de les persones, per tal que els individus puguin fer una lectura crítica del món que els envolta, i posteriorment, puguin buscar un canvi per poder millorar. La finalitat d'aquesta dimensió és formar individus crítics per poder transformar les estructures socials i econòmiques de la realitat.

Aquesta dimensió està present en tota l'obra del pedagog brasiler Paulo Freire (1989), el qual va definir l'alfabetització de l'home i la dona com l'adquisició de consciència de la seva pròpia realitat. Aquesta adquisició juntament amb l'alfabetització, permet transformar els individus en persones crítiques. Per tant, la idea principal és passar de ser espectadors passius del món a ser subjectes actius. Freire defensa que no hi ha educació sense societat humana, per tant, la conscienciació passa a ser una tasca fonamental per adquirir una educació alliberadora (Freire 1967).

L'educació com a pràctica per aconseguir la llibertat i fer front als esquemes socials imposats suposa la recerca de la creativitat (Freire, 1967). La creativitat i la imaginació són cosubstancials en la utopia (la paraula utopia va ser utilitzada per primera vegada per Tomás Moro per descriure una societat ideal i, per tant, inexistent). La utopia implica somiar, és a dir, tenir una imatge d'alguna cosa per posteriorment materialitzar-la. Potser per aquest motiu, la imaginació ha estat sempre tan castigada al llarg de la història de les societats, perquè somiar pot atemptar contra l'ordre social establert. “Una educació que serveixi per reproduir esquemes o valors repetits, transmetre informacions i conservar tot el que hem heretat no és educació, tot i que existeixi gent que sí que ho defineixi així” (Monclús, 2005, p.14).

Pel que fa a la segona dimensió, **educació sense límits espaciotemporal**, fa referència a l'educació que reben les persones al llarg de la vida. Monclús (2004) afirma que aquesta dimensió no està limitada a un rang d'edat concret o a unes normes, sinó que ofereix accés a tota la població a rebre una formació. Aquest autor destaca tres tipus d'educació:

1. **Educació formal:** aquell tipus d'educació que es porta a terme en l'àmbit escolar. És intencionada, conscient, sistemàtica i organitzada.
2. **Educació no formal:** conjunt de mitjans o institucions que generen efectes educatius a partir de processos que tenen objectius pedagògics. Aquest tipus d'educació està obligada a formar part de l'àmbit escolar.
3. **Educació informal:** és espontània i difusa i, a més, no s'executa amb una intenció explícita i clara. Aquesta pot formar part de l'àmbit escolar.

Els diferents agents educatius han d'assumir que l'escola no té el "monopoli" de l'educació i que és necessari que hi hagi un compromís entre tots els components (Gimeno, 2005).

La tercera dimensió, **educació en el marc de la complexitat**, fa referència a un món i a una realitat que cada dia és més complexa i està en constant transformació. Aquest tipus de complexitat ha d'atendre també la dimensió humana en tota la seva amplitud i no només a la part racional de les persones. Freire afirmava que en molts contextos educatius s'ignora la dimensió emocional dels alumnes, degut a la importància que se li atorga als aspectes racionals. En aquesta mateixa línia, Neil (1978, p.10) va suggerir que "l'educació és quelcom molt més ampli que les qüestions únicament escolars". En aquest sentit, aquesta dimensió li dóna importància a la part més afectiva i emocional de les persones, ja que aquesta és un element que constitueix a tots els éssers humans d'alguna manera.

En definitiva, l'educació ha d'assumir aquestes tres dimensions bàsiques: caràcter crític i transformador, caràcter il·limitat en l'espai i el temps, i caràcter ampli com a resposta a la complexitat de l'individu en una realitat canviant. Només d'aquesta manera (Monclús, 2005) serà possible crear una societat més tolerant i democràtica.

2.2. FER SUC

De la mateixa manera que passa amb el concepte d'educació, donar una resposta a la pregunta: "què és la sexualitat?" és una tasca complexa, i si s'intenta donar una resposta tancada i completa és quasi impossible. A continuació, es presenta una definició de sexualitat des d'una perspectiva integradora i basada en diferents raonaments que van dur a terme alguns autors.

Per entendre què és la sexualitat es recomana (Lameiras et al., 2007) conèixer el procés de sexualització que constitueix l'eix principal del funcionament de la cultura occidental. Aquest procés es desenvolupa en diferents nivells: sexe genètic- gonadal; sexe genital; sexe somàtic.

Pel que fa al primer nivell, **sexe genètic gonadal**, és el procés en el qual la cèl·lula formada tant per un ovari com per un espermatozoide comencen a dividir-se per formar els òrgans

primitius de l'embrió. Aquest determinat embrió conté un parell de gònades (aquestes són les glàndules que determinen els genitals de l'embrió) que poden desenvolupar-se en ovaris o testicles. El fet que succeeixi una cosa o l'altra depèn del missatge que s'ha enviat a la sisena setmana de gestació del cromosoma "Y" a les gònades, per tal que es converteixin en testicles (reben el missatge) o ovaris (això passa si no arriba cap missatge cap a aquestes cèl·lules).

Pel que fa al segon nivell, **sexe genítal**, es produeix una vegada s'han format les gònades i aquestes comencen a generar hormones sexuals, que socialment són conegudes com les "masculines" i les "femenines", i així comencen a desenvolupar-se una sèrie de conductes genítals. D'aquesta manera, es comença a desenvolupar la diferenciació dels diferents òrgans genítals. En el cas que la barreja de les cèl·lules sigui "masculina" es desenvolupa el penis amb la bossa escrotal i en el cas que la barreja sigui "femenina" es desenvolupa el clítoris formant-se els llavis menors i majors.

Pel que fa al tercer nivell, **sexe somàtic**, és important saber que aquest també es forma per la influència de les hormones sexuals de manera progressiva; s'arriba la fase més important durant l'etapa de la pubertat dels individus. Les hormones que socialment es coneixen com a "masculines" provoquen un caràcter i comportament en l'individu que és "masculí" (major eixamplament dels ossos i de la musculació, veu més greu, una major distribució del pèl per tot el cos, etc). En canvi, les hormones anomenades "femenines" provoquen en els individus la formació dels pits, eixamplament del maluc, distribució del pèl, repartiment del greix en altres zones del cos, etc.).

Aquest procés deixa en evidència tots els casos que no segueixen aquesta regla implantada de manera social i cultural. Existeixen casos d'ambigüitat sexual, on s'han vist néixer bebès que presenten característiques dels genitals "femenins" i també "masculins"; de la mateixa manera que també és habitual trobar-se amb dones que tenen berriscol facial i veu greu, igual que hi ha homes amb la veu aguda i sense berriscol facial. És evident que aquests casos no responen a les normes somàtiques que s'han establert i es deixa en evidència que el sistema de dos sexes, sobre el qual està constituïda la nostra societat, és insuficient perquè no pot avarcar totes les possibilitats que hi ha en les dimensions sexuals (Fausto- Sterling; 2000).

Així doncs, quan naixem se'ns atribueix un gènere o un altre (masculí o femení) que es conformen a partir del significat social, els estereotips i rols que s'han atorgat al fet de ser dona o home.

Amb el temps, el nen o la nena anirà prenent consciència de la seva identitat sexogenèrica i dels comportaments i actituds que socialment s'esperen d'ells i que es veuen obligats a manifestar (Oliveira, 1998). D'aquesta manera, si assumim que tenim un sistema de dos sexes

(que com s'ha comentat anteriorment, és insuficient perquè no inclou totes les dimensions sexuals), el sistema de dos gèneres també és insuficient perquè tampoc inclou totes les possibilitats que existeixen en relació a la identitat de gènere. Al néixer no som homes ni dones, ni tampoc som més masculins o més femenins, sinó que som persones que òbviament vivim una realitat corporal que se'ns ha atorgat biològicament. És la cultura l'encarregada de significar i col·locar a les persones en aquest binomi categorial (Vendrell, 2005).

Per tant, d'una banda, la naturalesa és la que ens proporciona un cos que és únic, amb capacitat per sentir i gaudir del plaer. D'altra banda, és la cultura la que s'encarrega d'aprofitar aquesta realitat corporal per atorgar-li un significat com a home o dona i posteriorment, a través del procés de socialització es creen els rols: "masculí" o "femení".

És important destacar altres característiques de la sexualitat que s'han de tenir en compte (López, 2005)

1. No és una dimensió anul·lable, és a dir, no és allò que tenim i que posteriorment ho podem deixar de tenir.
2. Està present en totes les etapes vitals des del primer dia que naixem fins el dia en què morim.
3. La manera concreta d'expressar-se no està fixada, és a dir, no és com l'instint dels animals que quan neixen estan casi programats i tenen comportaments similars sinó que estan admeses infinites variants individuals, culturals i històriques.

En definitiva, la sexualitat és la manera en la qual cada individu viu i expressa la seva pròpia realitat corporal. També és una dimensió humana de construcció i realització que ens permet ser i estar en el món que vivim i que ens permet sentir i expressar-nos com persones úniques que som. Vendrell també va aclarir que el sexe i el gènere no són innats ni tampoc són rígids, ni definitius ni tancats, sinó que poden estar oberts a constants modificacions individuals (Vendrell, 2005).

2.3. FER SUC AMB LA SEXUALITAT

Per a que aquest projecte tingui sentit, és important que es tinguin en compte i s'hagi definit de manera correcta el concepte d'educació sexual. La suma dels dos conceptes anteriorment explicats és el resultat d'aquest últim concepte. L'educació sexual es basa en diferents definicions que han proposat alguns autors en concret.

L'educació sexual no només es basa en transmetre informació sobre anatomia i fisiologia, també consisteix en transmetre actituds en els individus de manera que puguin ser capaços de

crear el seu propi sistema de valors (Kaplan i Sandock, 1990). Així doncs, entenem com a educació sexual l'adquisició d'aprenentatges no només anatòmics i fisiològics sinó que també els aprenentatges que ajuden als individus a ser crítics i que els permeten crear els seus propis valors. Aquesta adquisició d'aprenentatges perdura al llarg de la vida dels individus (des de que naixen fins al dia de la seva mort), a més, els agents implicats en aquesta educació són: la família, l'escola i la societat en general. No es pot oblidar que l'educació sexual va lligada a tots els aspectes conceptuals que van aprenent les persones, juntament amb l'actitud que presenten envers aquesta. Aquesta educació promou i vetlla per tenir una actitud positiva en relació a la sexualitat i el mateix cos, a més, permet fomentar la pròpia autoestima i el respecte i l'afecte per a les altres persones. Per tant, aquest tipus d'educació promou actituds i comportaments saludables, potencia la responsabilitat en la presa de decisions i en definitiva, ajuda a millorar les relacions interpersonals dels individus. L'educació sexual implica una educació per poder viure la vida (Font, 1995).

De la mateixa manera que aquest tipus d'educació que implica viure la vida de les persones, implica també que ha d'afavorir la transformació d'aquelles estructures econòmiques, socials i culturals que impedeixen a les persones viure de manera equilibrada i feliç. És per aquest motiu que la finalitat d'aquest tipus d'educació pretén contribuir a la felicitat humana, afavorint els coneixements que tenen els individus sobre ells mateixos i les relacions afectives que s'estableixen entre les altres persones (Barragán i Bredy, 1996).

Per a que aquesta educació sigui efectiva, és important que l'educació sexual es converteixi en una font de comunicació, afectivitat i plaer. La informació que s'ofereix ha de ser objectiva, rigorosa, completa a nivell biològic, psíquic i emocional. A partir de l'oferta d'objectivitat s'aniran eradicant concepcions que es basen en "desviacions" o "anormalitats" sexuals (per tant, l'eradicació de prejudicis), a més, d'erradicar la idea de la sexualitat al simple fet de reproduir-se. És un fet molt important, dotar als individus amb un esperit crític davant de qualsevol situació, incorporar en les societats un vocabulari no discriminatori i sobretot facilitar el diàleg i la comunicació respecte als temes de la sexualitat (Harimaguada, 1995).

Així doncs, la sexualitat està feta per: respondre preguntes, informar, entrenar habilitats socials, fomentar valors i ensenyar criteris de salut i així ajudar a les persones a què es reconeguin com a éssers sexuats. El primordial és ensenyar als individus a viure la vida de manera saludable i responsable, així podran viure la vida resolent les seves necessitats íntimes, corporals i afectives (López, 2005).

Així doncs, els aspectes que tenen en comú les afirmacions dels autors són les següents:

1. És un procés lent i gradual que comença durant els primers anys de vida d'un individu i és perpetua al llarg de tota la vida (Font, 1995).
2. Ha d'aportar una concepció integradora de la sexualitat, és a dir, ha de reconèixer totes les diversitats de gènere i d'identitat que existeixen i no només ser un codi binari (Harimaguada, 1995).
3. És bàsic que tots els nens, nenes, adolescents, joves i totes les persones rebin aquesta educació. D'aquesta manera s'atribueix la responsabilitat d'educar als diferents agents que existeixen: escola, família i societat en general (Font, 1995).
4. Aquest tipus d'educació està formada per un conjunt d'aprenentatges conceptuals, comportamentals i actitudinals (Kaplan i Sandock, 1990).
5. L'objectiu principal és millorar la qualitat de vida de les persones, ajudant-les a crear la seva pròpia biografia sexual des d'una perspectiva responsable i saludable (López, 2005).
6. Els eixos centrals de l'educació sexual han de girar al voltant de l'autoconeixement, la creació de la pròpia identitat i les possibilitats que ofereixen les relacions afectivo-sexuals que s'estableixen al llarg de la vida (López, 2005).
7. Transmetre una actitud positiva i comunicativa cap a la sexualitat per tal de crear individus amb criteri propi i amb responsabilitat a l'hora de mantenir relacions interpersonals (Harimaguada, 1995).

És important destacar, que les funcions de l'educació sexual són: ajudar als individus a situar-se en el món com a subjectes únics i irrepetibles; expressar-se i manifestar-se com a persones sexuades amb una biografia pròpia (que també és única); respondre a les curiositats infantil-adolescents; oferir coneixements sobre aspectes relacionats amb la sexualitat; entrenar les habilitats interpersonals; fomentar actituds tolerants i finalment, ensenyar criteris de salut respecte les diferents manifestacions sexuals.

En definitiva, l'educació sexual és l'instrument més important que disposa la humanitat per formar persones amb la capacitat de gaudir de la possibilitat de ser éssers sexuals sense experimentar riscos ni insatisfacció.

2.4. MODELS EDUCATIUS

En funció dels conceptes que té una determinada societat i cultura en relació a l'educació i la sexualitat, s'estableixen diferents models d'educació sexual que siguin coherents en el context/territori en qüestió (Barragán i Bredy, 1996).

En la societat occidental es poden identificar fins al moment tres tipus de models d'educació sexual que, evidentment, impliquen diferents maneres de reaccionar i actuar davant de la sexualitat: model moral, model de riscos, model biogràfic i professional (Guardreau, 1985; Font, 1990; López, 2005). Aquesta seqüència de models també pot resumir-se amb la proposta de Barragán (1996), en la qual proposa tres models de programes d'educació sexual: model tradicional, model preventiu, model integrador

A continuació s'exposen les característiques i la definició de cada un d'ells.

2.4.1 MODEL MORAL

Aquest model neix com a reacció de les institucions conservadores i la seva intenció no és educar la sexualitat, sinó respondre a les necessitats a través de l'adoctrinament. Aquest tipus de model també rep els següents noms: "Educació pel matrimoni"; "Educació pel respecte"; "Educació del caràcter" (Foucault, 1978).

El model en qüestió adopta una actitud prohibicionista cap a la sexualitat, que s'ha seguit al llarg de la història des del S. XVIII. Les actituds de por, fàstic i perill són molt comunes amb aquest tipus de model, ja que es pretén desviar la curiositat sexual el màxim de temps possible; quan ja no es pot evitar més es defensa la heterosexualitat i la reproducció com a úniques opcions possibles en la sexualitat (Foucault, 1978).

El model moral (anomenat també tradicional), té una base religiosa molt important que defensa que la sexualitat és només legítima dins del matrimoni heterosexual amb finalitats reproductives. És per aquest motiu que condemna la manifestació sexual que no estigui compresa dins del matrimoni; així doncs es persegueixen les relacions prematrimonials, l'homosexualitat i la masturbació. En general, és un tipus de model pernicios, ja que nega el coneixement de la riquesa i les possibilitats de la sexualitat, i fomenta una visió negativa i morbosa de la mateixa; a més, afavoreix el sentiment de culpa i insatisfacció (Foucault, 1978).

Els principals objectius d'aquest tipus de model són:

- Fomentar l'abstinència sexual com a mètode segur per prevenir els riscos sexuals.
- Preparar els individus pel matrimoni.

- Reforçar el caràcter i la voluntat dels individus per no practicar actes sexuals abans del matrimoni.

Segons Foucault (1978), la responsabilitat d'aquesta educació recau principalment en la família amb pensaments conservadors i de forma complementària en l'escola que estava associada a l'assignatura de religió o ètica.

És important tenir en compte que des d'un posicionament més lliberal, López (2004), reconeix dues característiques positives d'aquest model: el seu reconeixement important del rol de la família en l'educació sexual dels fills i filles i la necessitat que aquesta educació inclogui continguts ètics.

2.4.2 MODEL DE RISCOS

El model preventiu també se l'ha anomenat model mèdic, sorgeix com un necessitat social per evitar els riscos derivats de l'activitat sexual. Aquest model va ser una conseqüència de l'alarma social que van començar a provocar els problemes de salut generats per les pràctiques sexuals a mitjans del S.XIX. Va ser la primera vegada que la medicina es va començar a interessar per la sexualitat (Foucault, 1978, p.41).

El pensament es basa en un model mèdic i higienista, que entén la salut com la inexistència de malalties, per tant, la sexualitat només mereix atenció quan hi ha l'existència d'algun problema davant el risc de malalties o contagis. Així doncs, la intervenció que es realitza és per evitar malalties, detectar-les i posteriorment curar-les. Com a conseqüència d'aquest pensament no hi ha cabuda per a una educació sexual per millorar el benestar interpersonal i la qualitat de vida de les persones. El principal objectiu és evitar els problemes de salut derivats de l'activitat sexual (Foucault, 1978).

En definitiva, el model mèdic suposa un escàs avanç respecte el model moral, ja que la ciència comença a interessar-se per la sexualitat i es comença a promoure una actitud més permissiva que fomenta el discurs sobre el sexe (alliberant-lo del secretisme, la por i el fàstic) (Lameiras i Ródriguez, 1980).

D'una banda, les principals formes d'intervenció d'aquest model es basen en la realització de campanyes de distribució de preservatius; creació d'associacions, centres i telèfons específics d'atenció. D'altra banda, la metodologia de la intervenció és bàsicament directiva. El professional té un paper molt actiu que senyala què és el que s'ha de fer i el que no, mentre que els educands tenen un paper passiu que es limita a rebre i aprendre la informació rebuda (Foucault, 1978).

2.4.3 MODEL BIOGRÀFIC I PROFESSIONAL

Aquest model es va poder instaurar gràcies al progrés científic que s'ha aconseguit sobre la sexualitat; la secularització de la societat respecte l'Estat i l'església i el foment de les actituds de tolerància envers la diversitat. El model en qüestió es basa en un concepte positiu de la salut en general i la salut sexual en particular, entenen a les dues com elements fonamentals per la promoció del benestar personal i una bona qualitat de vida de les persones.

El principal objectiu d'aquest model és ajudar als individus a que puguin aconseguir el màxim benestar personal i la qualitat de vida (des de la identitat i la biografia) i que això afavoreixi l'acceptació de la pròpia identitat sexual. Concretament els objectius específics d'aquest model són:

- Adquirir coneixements científics que desmenteixin falses creences sobre la sexualitat i l'activitat sexual.
- Adquirir habilitats socials de comunicació i de presa de decisions.
- Adquirir actituds positives i tolerants envers la diversitat.
- Fomentar una ètica bàsica en les relacions sexuals.

Així doncs, els continguts d'aquest model se centren bàsicament en la identitat corporal, les emocions i els sentiments, les relacions socioafectives, l'activitat i la conducta sexual i els principals mètodes de prevenció de malalties de transmissió sexual (Foucault, 1978).

L'educació sexual ha de portar-se a terme principalment a través de la col·laboració família-escola, sobretot diferenciant aquests dos rols. Els professionals de l'educació sexual tenen un paper de mediador entre els destinataris i les seves respectives biografies personals. El paper de l'educador mai ha d'utilitzar opinions i experiències personals a l'hora d'intervenir. És a dir, ha de prendre autocontrol per a que la seva biografia no es converteixi en un patró de comportament ideal i per no manipular les idees pròpies dels destinataris en concret. És evident que tampoc poden prendre decisions ni entrar en confrontació entre les opinions dels destinataris o bé dels pares si es tracta d'una intervenció amb menors (Foucault, 1978). Els pares i mares tenen el paper de protegir, cuidar i educar els seus fills i filles en l'àmbit de la sexualitat. Han de respondre a les preguntes i oferir informació bàsica (tenen el dret d'educar-los segons els valors que considerin que són més convenients). En aquest model s'utilitza la metodologia activa i participativa, en la qual els educands assumeixen un rol decisiu en el seu propi procés d'aprenentatge; essent ells mateixos els que organitzen la seva pròpia biografia. Correspon a un tipus de model proposat per Barragán (1996), en el qual es defineix una visió més ampla de la sexualitat humana, entesa com una manera de desenvolupament integral que accepta qualsevol orientació sexual.

Per últim, és important destacar que parteix d'una perspectiva on reconeix la sexualitat com una via de satisfacció i plaer, realització personal, comunicació interpersonal i també amb la transmissió d'afecte (Barragán, 1996).

2.5. MARC LEGAL

En aquest apartat es farà referència a totes les lleis que van relacionades amb els destinataris d'aquest projecte, els alumnes de l'Escola Andorrana de Santa Coloma de primer i de quart curs. Aquesta menció anirà relacionada amb els seus drets, llibertats i oportunitats per tal de vetllar per la seva inclusió i protecció, cal destacar a més que és a nivell nacional i internacional. La base legal sobre la qual s'estableix aquest projecte:

A **nivell nacional**, la regulació essencial es troba recollida a la Llei 14/2019 del 15 de febrer, del Principat d'Andorra la Vella que té com a objectiu garantir l'efectivitat plena del drets humans dels infants i adolescents. Els articles seleccionats són els següents:

Títol I. Disposicions generals

Capítol primer. Disposicions generals, definicions i principis rectors.

Article 11: Difusió dels drets dels infants i adolescents:

A l'efecte de garantir el millor coneixement dels drets dels infants i els adolescents i afavorir l'exercici responsable d'aquests drets, les administracions públiques, en l'àmbit de les seves competències, s'han d'encarregar de difondre'ls permanentment a tota la població, i especialment als mateixos infants i adolescents, als seus progenitors o titulars de la tutela o de la guarda, als mitjans de comunicació i a les persones que treballen professionalment en la promoció dels seus drets i en la seva atenció.

Article 15: Dret a ser escoltat:

1. L'infant o l'adolescent, d'acord amb la seva capacitat progressiva i la seva evolució personal i, en tot cas, a partir dels dotze anys, té dret a ser escoltat de manera activa, és a dir, amb respecte i consideració de la seva opinió, en els seus àmbits de relació familiar, escolar i social, així com en els processos judicials o administratius que puguin incidir en la seva situació personal.

2. El dret a ser escoltat ho és sense perjudici de la pràctica de les proves que concerneixen l'infant o l'adolescent i s'ha de garantir de manera que es pugui fer lliurement i en condicions adients al seu grau de maduresa. Aquest dret s'ha d'exercir, a més, en un entorn adient, en clau d'intimitat, reserva i seguretat, i, en tot cas, amb ple respecte de la seva opinió, de manera que pugui rebre una resposta adequada, en consideració a la situació concreta, i d'acord amb la seva personalitat i el seu interès superior.

Article 16: Dret a la inclusió:

Les administracions públiques, en l'àmbit de les seves competències, han d'establir les mesures necessàries per facilitar la realització personal completa i la inclusió social i educativa de tots els infants i els adolescents i, en especial, dels que per les seves circumstàncies físiques o psíquiques, o per qualsevol altra situació o circumstància personal, familiar, social o econòmica, puguin ser susceptibles de rebre un tracte discriminatori. S'entén per inclusió tota acció que proporcioni la disminució o l'eliminació de les barreres per a l'aprenentatge, la participació i la socialització.

Capítol segon. Drets i llibertats civils, polítics I en l'àmbit familiar.

Article 23: Dret a la identitat:

1. Tots els infants i els adolescents tenen el dret, des del moment del naixement, a tenir un nom i una nacionalitat, a cercar i conèixer els seus propis orígens, a preservar les seves relacions familiars d'acord amb el que estableixin les lleis aplicables, que els sigui respectada la cultura del seu lloc d'origen i, en general, a preservar i desenvolupar la seva pròpia identitat i idiosincràsia.

2. Tots els infants i els adolescents tenen el dret d'ésser respectats i acompanyats en la determinació de la seva identitat de gènere.

Article 24: Drets sexuals:

Els infants i adolescents seran protegits envers qualsevol mena de coacció que tingui un mòbil discriminatori per raons sexuals o de gènere. Les administracions públiques han d'emprendre programes que fomentin els drets sexuals i el respecte a la diversitat dels infants i adolescents, que incloguin, si escau, l'acompanyament social als que ho demanin.

Article 27: Dret a la llibertat de pensament, consciència i religió:

1. Els infants i els adolescents tenen dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió, en els termes que estableixi la normativa aplicable, i sempre respectant els drets i les llibertats fonamentals de la resta de ciutadans.

2. Els progenitors i els titulars de la tutela o de la guarda tenen el dret i el deure prioritari d'afavorir i de cooperar perquè els infants i els adolescents exerceixin aquesta llibertat, d'acord amb la seva edat i les seves condicions de maduresa, de manera que contribueixin al seu desenvolupament integral, sempre en consonància amb el seu interès superior.

Article 34: Dret a la relació i convivència:

Els infants i els adolescents tenen el dret a créixer i viure amb els seus progenitors en un entorn familiar adequat i lliure de violència, llevat dels casos en què, atenent el seu interès superior, la separació resulti necessària. També tenen el dret a conviure i relacionar-se amb altres parents i persones pròximes, molt especialment amb els avis i els germans. En tot cas, les administracions públiques, en l'àmbit de les seves competències, han de promoure i facilitar relacions sanes i participatives entre les diverses generacions, especialment amb la gent gran.

Capítol tercer. Drets econòmics, socials i culturals

Article 40: Dret a l'assistència sanitària, a la informació i al consentiment informat:

1. Els infants i els adolescents tenen el dret a rebre assistència sanitària integral i de qualitat, inclosa l'assistència farmacèutica, d'acord amb la normativa aplicable.

2. Els infants i els adolescents tenen el dret a obtenir informació completa sobre la seva salut i el seu desenvolupament, així com sobre el procés assistencial que han de rebre. També tenen el dret que aquesta informació i la seva història clínica siguin confidencials, i a participar en les decisions que els afectin a través del consentiment informat, d'acord amb la normativa aplicable. Aquesta informació ha de comunicar-se en un llenguatge comprensible i adequat i en un format accessible d'acord amb la seva edat i el seu grau de maduresa.

Capítol quart. Protecció als infants i adolescents contra qualsevol tipus de maltractament

Article 59: Protecció contra qualsevol tipus de maltractament:

1. Les administracions públiques, en l'àmbit de les seves competències, han de protegir els infants i els adolescents contra qualsevol tipus de maltractament, per garantir el seu benestar i el seu desenvolupament sa i ple.

Article 65: Sensibilització als infants i adolescents:

1. Els sistemes educatius i de formació, en l'àmbit de les seves competències i en totes les etapes educatives, han de desplegar programes de sensibilització i educació adaptats a les franges d'edat i, en particular, en matèria afectivosexual, d'abús sexual i d'assetjament que permetin als infants i els adolescents identificar els factors de risc als quals poden veure's exposats, àdhuc a través de les tecnologies de la informació i la comunicació, i que expliquin les mesures al seu abast per protegir-se'n.

2. La sensibilització en les matèries a què es refereix l'apartat 1 anterior també correspon als progenitors i als titulars de la tutela i la guarda, que les han de desplegar en el marc de les seves funcions educatives.

A nivell **internacional** farem menció a la Declaració Universal dels Drets Humans de Nacions Unides (Assemblea General de la ONU 1948) que estableix els drets i les llibertats mínimes per a tota la població mundial. Centrant-nos en el projecte en qüestió hi ha un seguit d'articles que estableixen, de forma genèrica però des d'una visió d'igualtat i respecte als altres els mínims que ha de tenir una població a l'hora de parlar d'infància i joventut:

Article 25: Tota persona té dret a un nivell de vida adequat que li pugui assegurar (també a la seva família) la salut i el benestar. En especial l'alimentació, el vestit, una llar, l'assistència mèdica i els serveis socials necessaris.

Article 26:

1. Tota persona té dret a l'educació. L'educació serà gratuïta, si més no, en la instrucció elemental i fonamental. La instrucció elemental serà obligatòria. L'ensenyament tècnic

i professional es posarà a l'abast de tothom, i l'accés a l'ensenyament superior serà igual per a tots en funció dels mèrits respectius.

2. L'educació tindrà com a objectiu al ple desenvolupament de la personalitat humana i l'enfortiment del respecte als drets humans i les llibertats fonamentals; promourà la comprensió, la tolerància i l'amistat entre totes les nacions i grups ètnics per promoure el manteniment de la pau.
3. El pare i la mare tenen dret preferent d'escollir la mena d'educació que serà donada als seus fills.

3. DIAGNÒSTIC

L'elaboració del diagnòstic es divideix en dues fases diferents que s'expliquen a continuació:

PRIMERA FASE

La primera fase d'elaboració ha servit per revisar la bibliografia que s'ha utilitzat en el marc teòric i també per contrastar la recerca teòrica amb la realitat dels alumnes de l'escola. Cal destacar que en aquesta primera fase també s'ha portat a terme una anàlisi del context estudiant la ubicació de la recerca i la piràmide poblacional.

Objectiu: Identificar les necessitats en matèria d'educació sexual dels/les alumnes de primer i quart curs de l'Escola Andorrana de Santa Coloma.

Mostra

Criteris d'inclusió: Nens i nenes, edat de 12 a 16 anys, escolaritzats a l'Escola Andorrana de Santa Coloma, alumnes de primer i de quart curs.

Criteris d'exclusió: adults, nens i nenes majors de 16 anys, nens i nenes no escolaritzats/des a l'Escola Andorrana de Santa Coloma.

Eina: qüestionari (ANNEX 1)

És important destacar que en aquesta primera fase vaig haver de posar-me en contacte amb l'Escola Andorrana i el Ministeri d'Educació del país per preparar uns documents per poder passar el qüestionari als alumnes. Els documents (ANNEX 1) que vaig haver de preparar són els següents:

- Carta de demanda a la direcció del Departament d'Escola Andorrana incloent la descripció i la finalitat del treball.
- El currículum de la investigadora principal de la recerca.
- Còpia de la inscripció dels estudis que emmarquen el TFG.
- El model de l'enquesta que es vol passar als alumnes.
- Model de carta per demanar l'autorització a les famílies dels alumnes que han de participar en la resposta a les enquestes.
- Compromís escrit per part de la persona que realitza el treball de fer el retorn dels resultats del treball.

SEGONA FASE

La segona fase d'elaboració ha servit per contrastar les necessitats a partir de la troballa amb la directora del centre escolar.

Objectiu: Contrastar les necessitats detectades dels/les alumnes de l'Escola Andorrana de Santa Coloma.

Mostra

Criteris d'inclusió: responsable del centre educatiu, experiència de més de 5 anys.

Criteris d'exclusió: persona no responsable del centre, responsable amb menys de 5 anys d'experiència en el centre, persona que no sigui director/a del centre escolar.

Eina: Entrevista semiestructurada (ANNEX 2).

3.1 UBICACIÓ DE LA RECERCA

Per entendre com funciona el sistema educatiu andorrà és important saber que hi ha quatre tipus de sistemes educatius al país: l'andorrà, l'espanyol, l'anglès i el francès. Nosaltres ens centrarem en el sistema andorrà que disposa de cinc centres educatius de primària situats a diferents parròquies: Sant Julià de Lòria, Andorra la Vella, Escaldes Engordany, Ordino i Canillo. Un cop els alumnes han assolit l'educació primària han de cursar l'ESSO als centres educatius de segona ensenyança situats a: Encamp, Ordino i Andorra la Vella. Així doncs la localitat d'aquest projecte succeeix a l'Escola Andorrana de segona ensenyança d'Andorra la Vella, concretament situat al poble de Santa Coloma. És important tenir en compte que en aquest centre acostumen a ajuntar-se els alumnes que han cursat primària a Sant Julià de Lòria i els alumnes d'Andorra la Vella.

Pel que fa a la **situació social**, és important tenir en compte que el departament d'estadística d'Andorra la Vella no especifica per escoles ni per graus la nacionalitat dels alumnes de l'escola Andorrana de Santa Coloma. No obstant això, tenim dades oficials de les diferents nacionalitats dels alumnes del sistema educatiu andorrà. A continuació adjuntaré una taula amb les dades oficials.

Taula 1. Nacionalitat dels alumnes del sistema educatiu andorrà per anys

Nacionalitat	Any 2017	Any 2018	Any 2019
Alemanya	2	2	3
Americana	2	2	2
Andorrana	3708	3592	3676
Argentina	19	22	26
Belga	2	1	1
Britànica	4	7	10
Espanyola	473	516	512
Francesa	10	11	17
Holandesa	1	0	2
Italiana	12	15	15
Marroquina	1	1	1
Portuguesa	174	171	171
Uruguaiana	1	0	2

Xilena	2	3	3
Altres	61	79	89

Font: Departament d'estadística d'Andorra la Vella

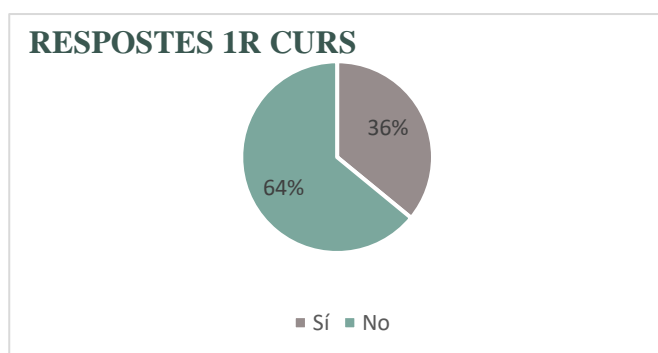
Per tal de seguir analitzant la **situació social** del sistema educatiu andorrà, he considerat important saber quin és el nombre total de nois i noies que van cursar els estudis secundaris al sistema en qüestió de l'any 2017 al 2019. L'any 2017 es van matricular un total de 2.344 nois i 2.128 noies; l'any 2018 es van matricular 2.734 nois i 2.148 noies, per tant, entre dos anys observem una disminució de 390 nois i pel que fa a les noies un augment de 20 alumnes matriculades. L'any 2019 es van matricular al sistema andorrà 2.363 nois i 2.166 noies, per tant, en comparació a l'any anterior va haver-hi una disminució d'11 nois i un augment de 18 noies matriculades (Departament d'estadístiques d'Andorra la Vella).

Per tal d'analitzar la **piràmide poblacional** ens centrarem a estudiar el nombre d'infants que hi ha escolaritzats al sistema educatiu andorrà durant l'any 2017, 2018 i 2019 (actualment el departament d'estadístiques del país no ha penjat les dades de l'any 2020). Segons la font d'estadístiques d'Andorra sabem que l'any 2017 va haver-hi un total d'11.042 alumnes escolaritzats dels quals 1.227 van cursar els estudis secundaris al sistema andorrà. L'any 2018 va haver-hi un total d'11.012 alumnes escolaritzats en tot el país dels quals 1.274 van cursar els estudis secundaris al sistema educatiu andorrà; aquestes dades evidencien que tot i haver hagut una disminució en el nombre d'alumnes escolaritzats de tot el país, el nombre d'alumnes que van cursar els estudis al sistema educatiu andorrà va augmentar amb un total de 47 alumnes més en comparació a l'any anterior. Pel que fa a l'any 2019 el total d'alumnes escolaritzats fou de 10.979 i els alumnes que van cursar els estudis secundaris va ser al sistema andorrà va ser d'un total de 1.303 alumnes, per tant, aquest últim any va haver-hi un augment de 29 alumnes més en comparació l'any 2018.

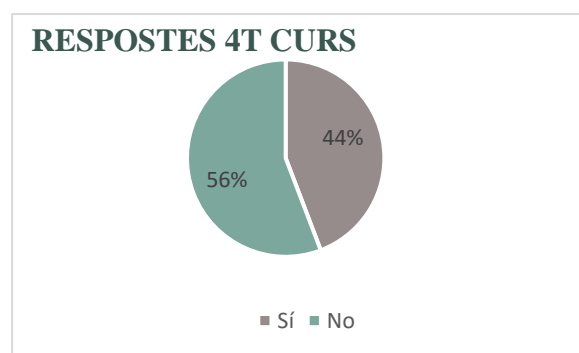
3.2 DETECCIÓ DE NECESSITATS

Aquest estudi s'ha fet a partir de la col·laboració de 160 alumnes de primer i de quart curs de secundària. La primera necessitat que destaco a partir de les respostes de l'enquesta és que més de la meitat dels alumnes (dels dos cursos) no saben explicar què és una persona gènere fluid i una persona no binària. D'una banda, pel que fa als alumnes de primer, un 64% dels alumnes no saben què és una persona gènere fluid i el 36% no saben què és una persona no binària. D'altra banda, pel que fa als alumnes de quart el 56% no saben què és una persona que s'identifica com a gènere fluid i el 44% no saben què és una persona que s'identifica com a no binària. En la següent taula podem veure els gràfics d'aquestes respostes.

Figura 1: Saps què és una persona gènere fluid?

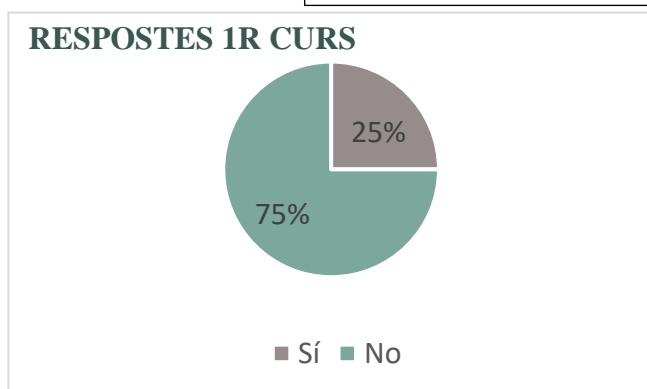

Font: Elaboració pròpia

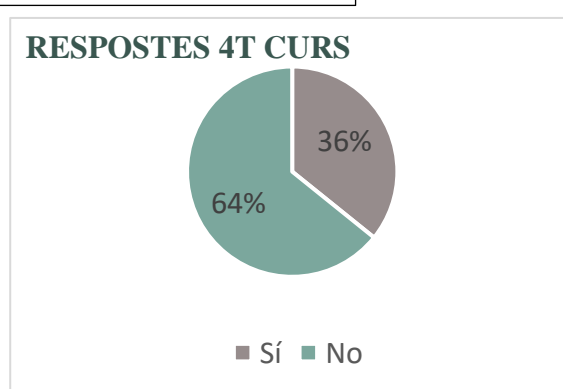

Font: Elaboració pròpia

Figura 2: Saps explicar què és una persona no binària?

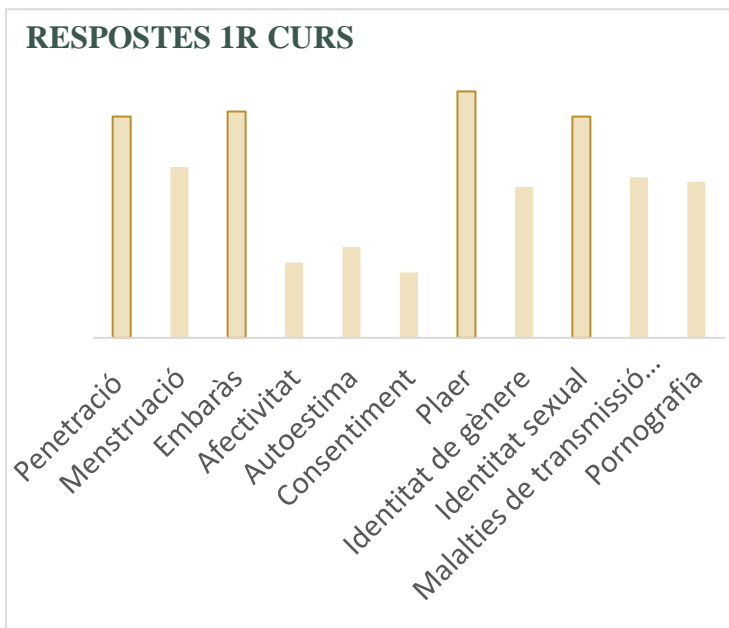

Font: Elaboració pròpia

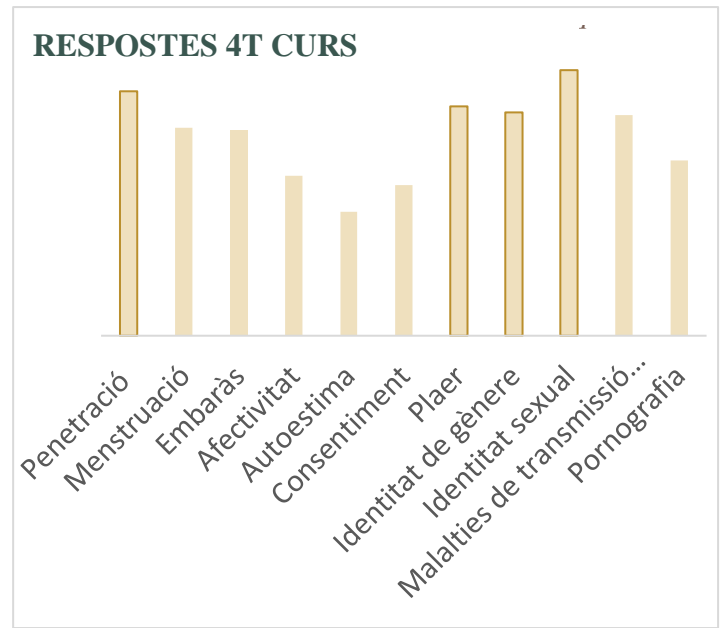

Font: Elaboració pròpia

Figura 4: Tria els aspectes que consideris que formen part de l'àmbit de la sexualitat

Font: Elaboració pròpia

Font: Elaboració pròpia

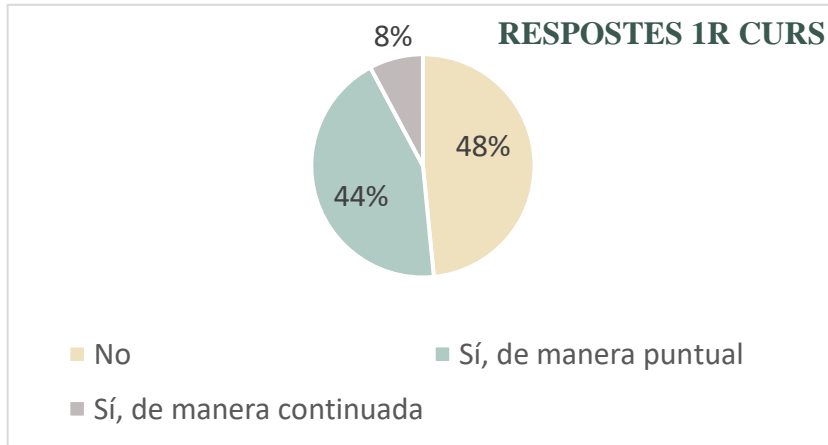
Els alumnes tant de primer com de quart han presentat moltes dificultats a l'hora d'intentar explicar a què posa nom el terme d'educació afectivo-sexual. Aquesta problemàtica m'ha fet prendre consciència de la importància que representa reforçar les habilitats socials i emocionals dels joves. D'aquesta manera, aconseguir que tinguin una millor relació amb ells/elles mateixos i amb les relacions interpersonals que van creant al llarg de la seva vida. A la pregunta del qüestionari "Què creus que vol dir el terme educació afectivo-sexual" la resposta (en els dos cursos) que més s'ha repetit és la de "No ho sé". És evident que d'aquest tema no se'n parla ni es treballa el suficient.

En relació a aquesta última problemàtica, he pogut saber com s'imparteix l'educació sexual a l'escola. A partir de l'entrevista que li vaig poder fer a la directora del centre, Olga Moreno, vaig saber que treballen aquesta educació proporcionant una xerrada a l'any i per cursos. És a dir, els alumnes gaudeixen d'un tipus de xerrada en funció del curs que es troben.

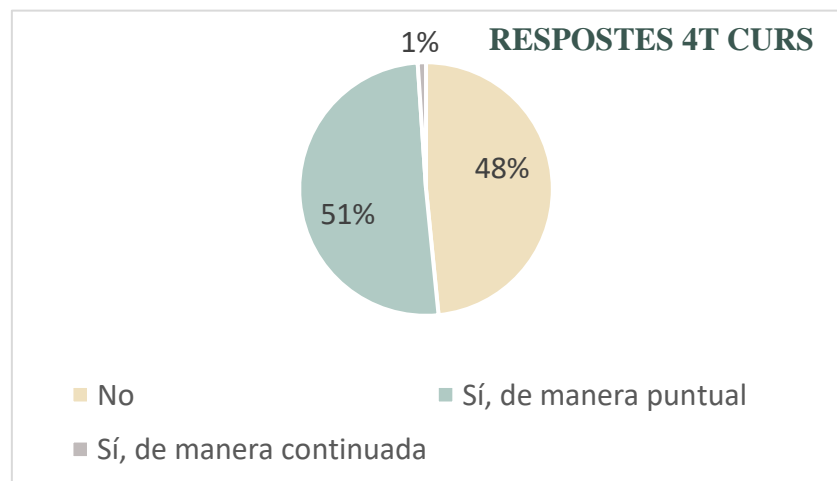
Els alumnes, al qüestionari, se'ls va fer la mateixa pregunta i una mica menys de la meitat (48% d'alumnes en els dos cursos) va contestar que no s'imparteix educació sexual a la seva escola. Aquestes dades deixen clar que s'hauria de reforçar el nombre de sessions que es destinen per treballar aquests aspectes. El fet que els alumnes responguin que no treballen l'educació sexual deixa en evidència que l'educació que reben respecte aquest àmbit no és la suficient. Així doncs, és interessant posar solució a aquesta necessitat augmentant el nombre de sessions que

es porten a terme en aquest centre educatiu. Els següents gràfics mostren les respostes dels alumnes en aquesta pregunta.

Figura 5: A la teva escola s'imparteix educació sexual?

Font: Elaboració pròpia

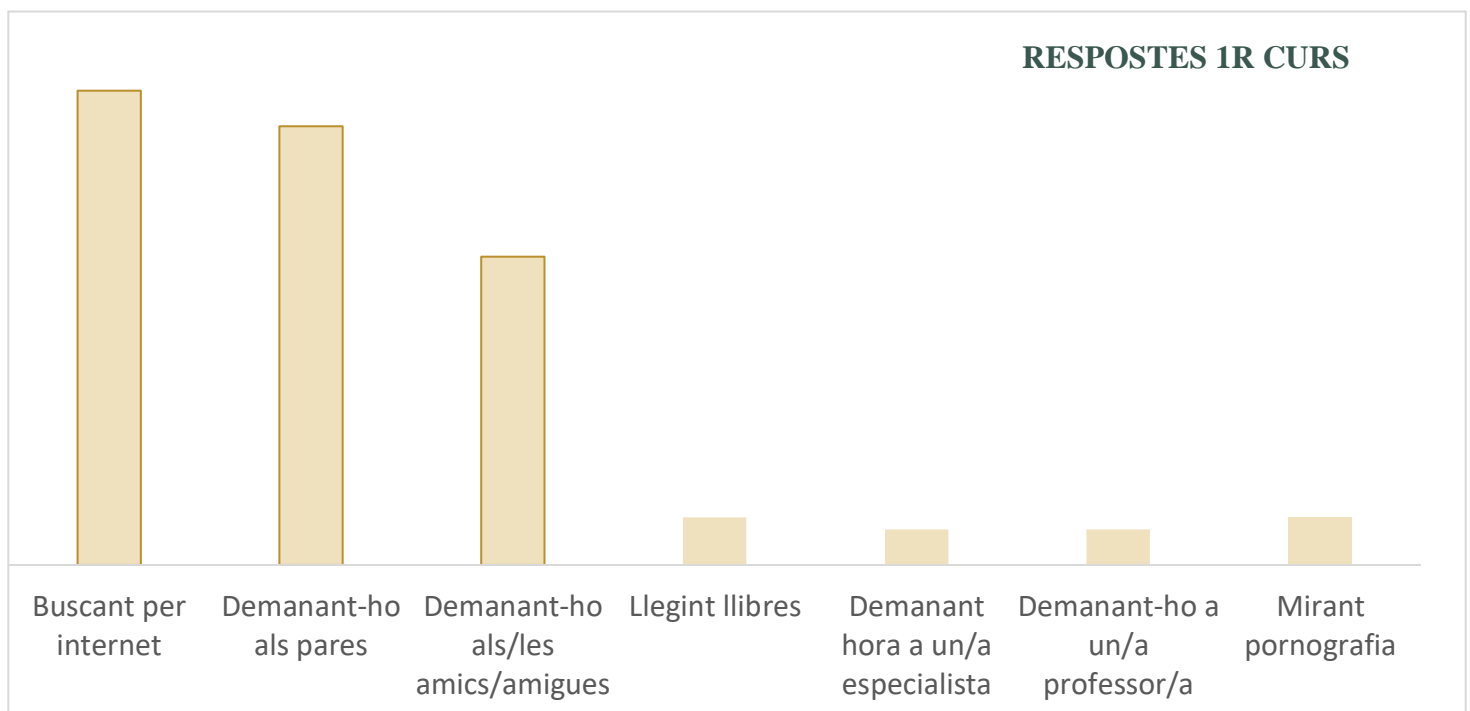

Font: Elaboració pròpia

Un altre aspecte que considero important treballar amb els joves és la manera en la qual resolen els dubtes que els sorgeixen respecte a la sexualitat en relació a la manera que els hi agradaria poder resoldre'ls. D'una banda, els alumnes de primer han contestat que ells resolen els dubtes majoritàriament buscant per internet, demanant-ho als pares i als amics/amigues. A més, a l'hora de contestar com els agradaria resoldre els dubtes les seves respostes es mantenen majoritàriament amb els seus progenitors i els amics i amigues. Per tant, la manera amb la qual volen resoldre els seus dubtes i com ho fan veritablement està amb bastanta concordança. És cert que seria interessant que poguessin resoldre els seus dubtes sense consultar-ho amb internet ja que no és una manera que aporti seguretat.

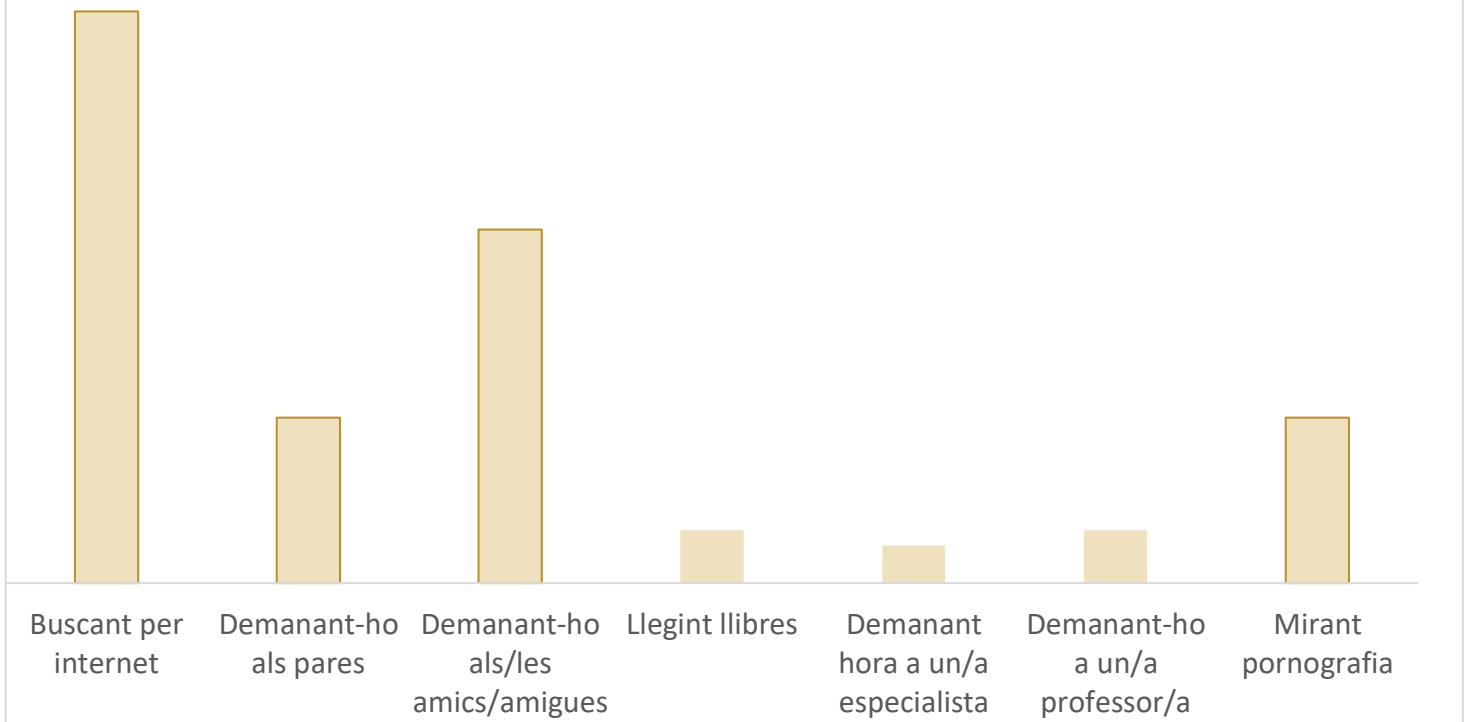
En canvi, els alumnes de quart majoritàriament han contestat que la seva manera de resoldre els dubtes relacionats amb la sexualitat els resolen és per internet, amb amics i amigues, mirant pornografia i finalment consultant-ho als pares. La consciència en els alumnes de quart sobre la importància que tenen els professionals especialitzats augmenta en el moment que responen com els hi agradaria resoldre els seus dubtes. Aquesta dada és positiva, tot i que és interessant ajudar a establir un diàleg normatiu, sense prejudicis ni tabús des de les primeres edats. Només d'aquesta manera els joves podran tenir la confiança de demanar els seus dubtes a persones més grans i no tant al seu grup d'iguals o per internet. En definitiva, és molt important fomentar una bona comunicació amb els joves respecte l'àmbit de la sexualitat. Les següents figures mostren les respostes dels alumnes a com resolen els seus dubtes i, posteriorment, com els hi agradaria poder resoldre'ls.

Figura 6: Com acostumes a resoldre els dubtes relacionats amb la sexualitat?

Font: Elaboració pròpia

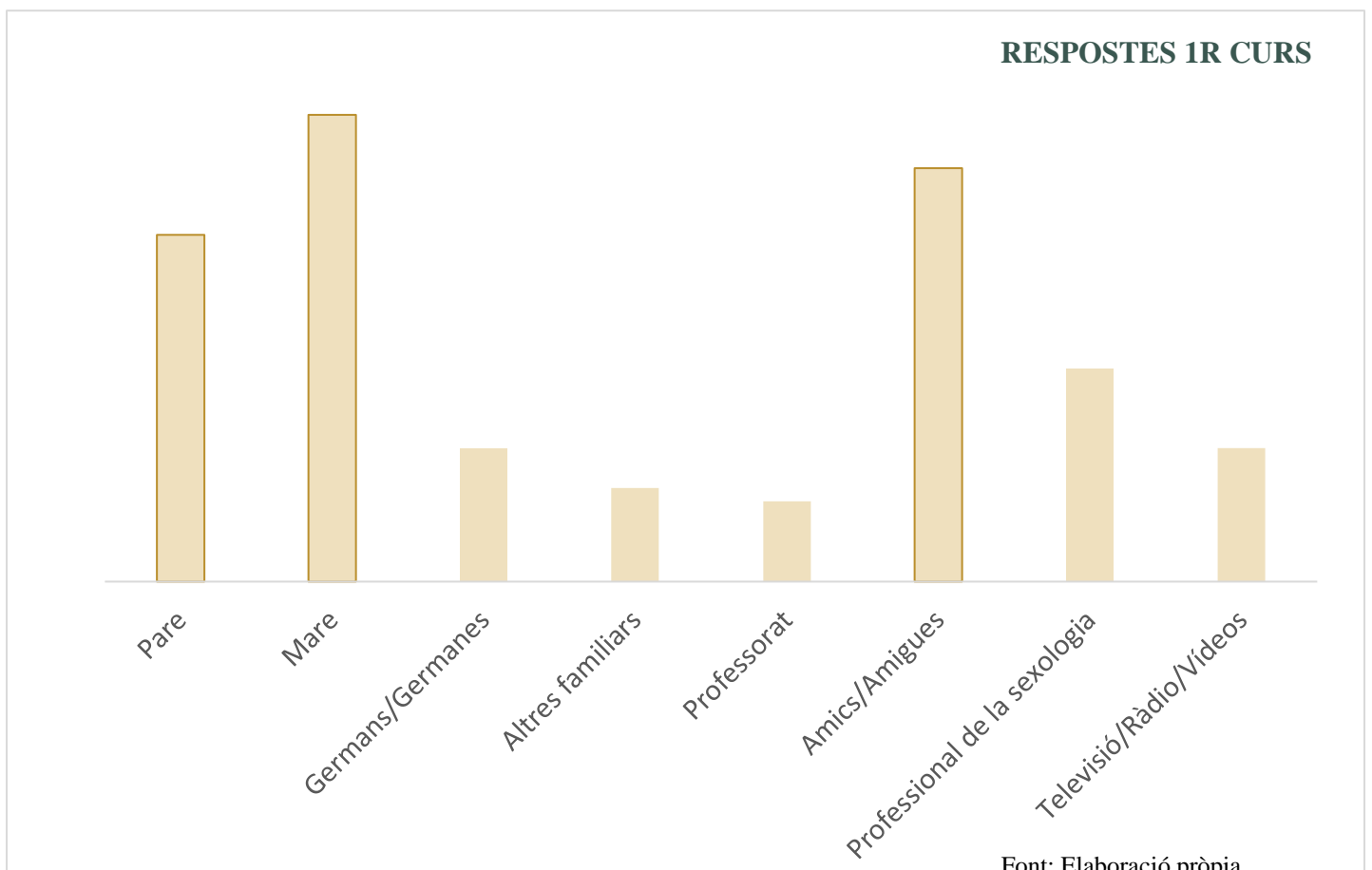
RESPOSTES 4T CURS

Font: Elaboració pròpia

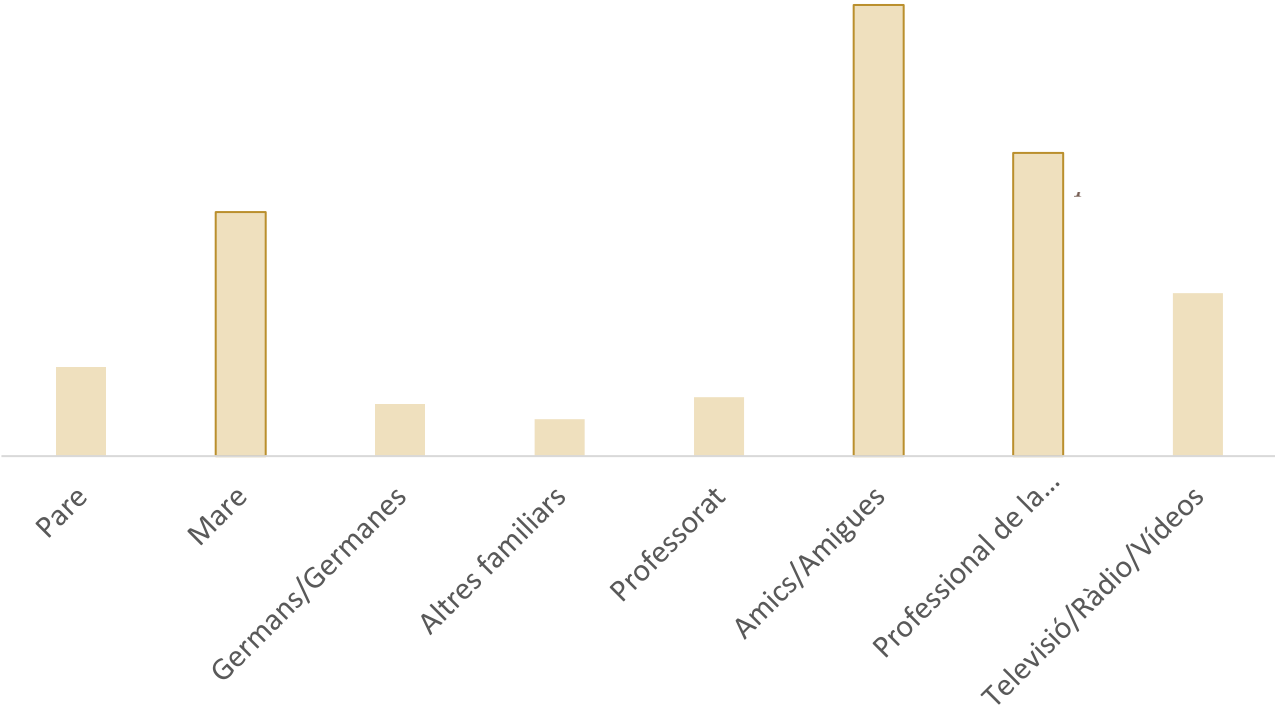
Figura 7: Com t'agradaria resoldre els dubtes relacionats amb la sexualitat?

RESPOSTES 1R CURS

Font: Elaboració pròpia

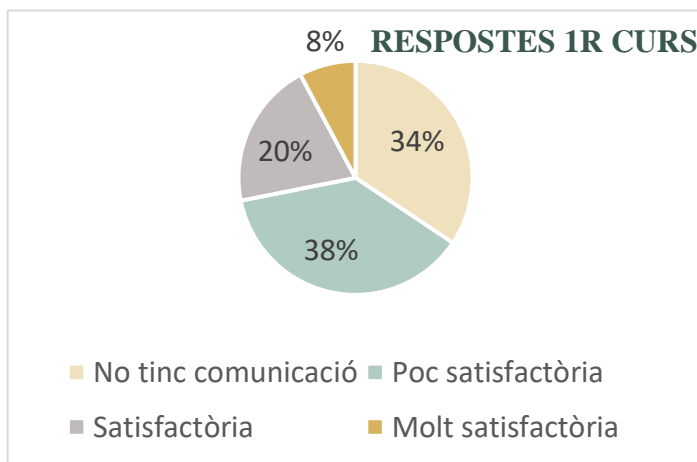
RESPOSTES 4T CURS

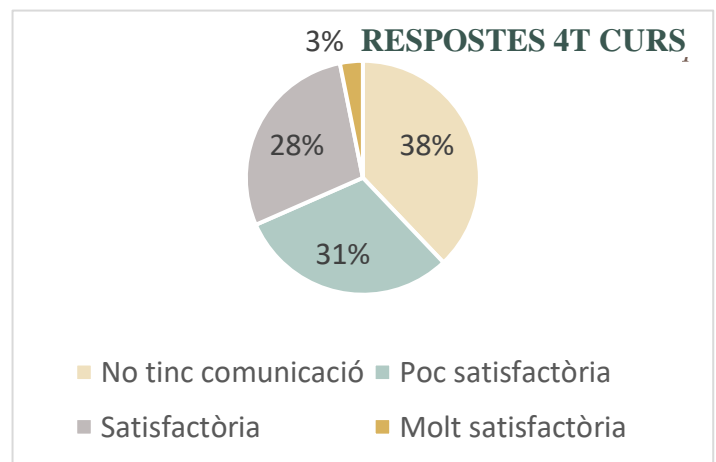
Font: Elaboració pròpia

Una altra necessitat que he detectat en relació a la comunicació que tenen els alumnes amb els seus progenitors. Sabem que la família és un dels agents més significatius pel que fa al desenvolupament personal de l'individu i, en aquest cas, podem afirmar que la comunicació respecte a temes sexuals és majoritàriament inexistent o bé poc satisfactòria. En la següent figura, podem observar les respostes dels alumnes respecte a la comunicació a casa.

Figura 8: Com és la comunicació amb els teus pares respecte als temes relacionats amb la sexualitat?

Font: Elaboració pròpia

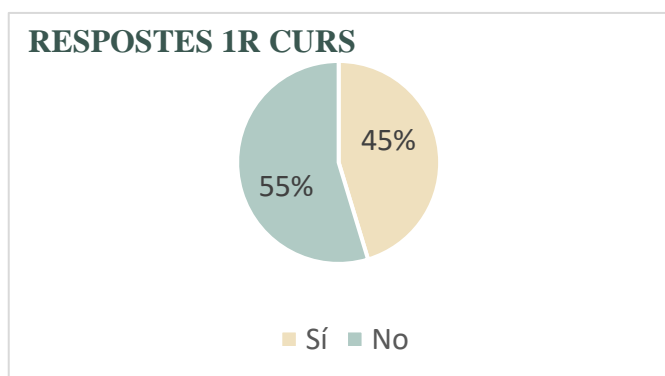
Font: Elaboració pròpia

Un altra necessitat que he detectat està relacionada amb l'autoestima i per tant, la necessitat que presenten els joves de treballar les seves emocions i la relació que tenen amb ells mateixos. Un total del 45% dels alumnes de primer han contestat a l'enquesta que sí que acostumen a comparar-se amb la gent del seu voltant. A més, un 56% de les respostes diuen que les xarxes socials tenen un pes important en la seva autoestima.

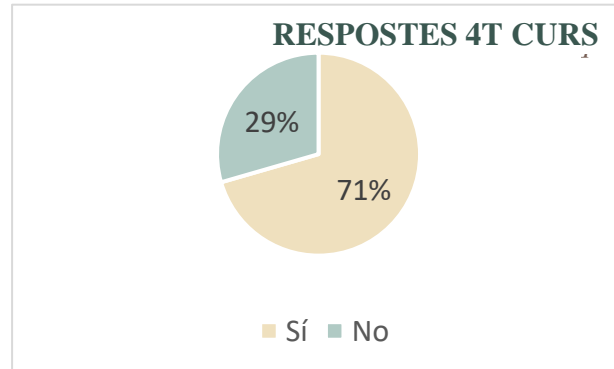
Dels alumnes de quart, el 71% d'alumnes han contestat que sí que acostumen a comparar-se amb la gent del seu voltant, per tant, la taxa ha augmentant bastant en comparació a l'altre curs. A més, un 60% d'alumnes ha contestat que les xarxes socials tenen un pes important en la seva autoestima.

En definitiva, és important destacar que és evident que l'autoestima és un aspecte que és fonamental treballar amb els alumnes. En la següent figura es troben els percentatges respecte a aquestes dues qüestions.

Figura 9: Acostumes a comparar-te amb la gent del teu voltant?

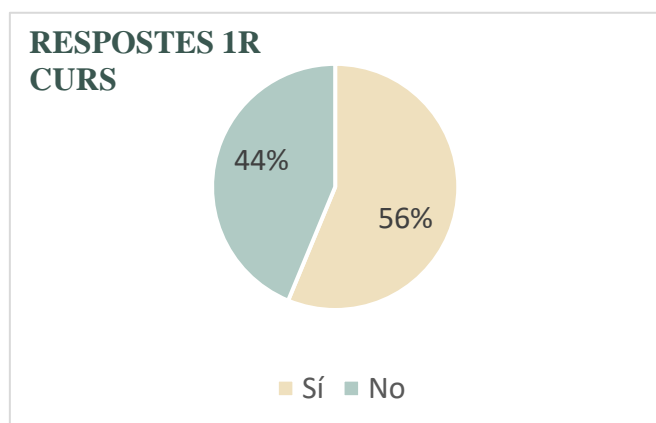

Font: Elaboració pròpia

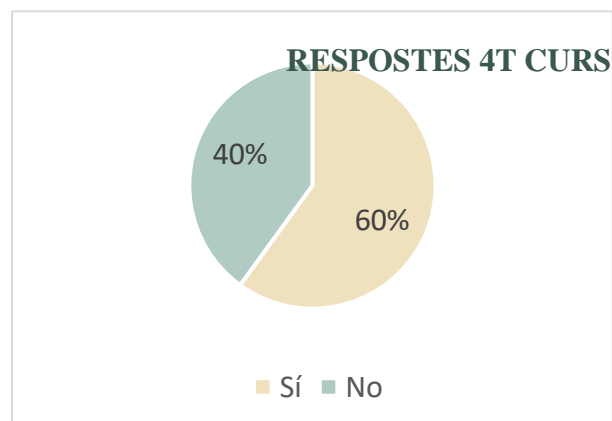

Font: Elaboració pròpia

Figura 10: Consideres que les xarxes socials tenen un pes important en la teva autoestima?

Font: Elaboració pròpia

Font: Elaboració pròpia

Pel que fa al **pronòstic** m'agradaria destacar que el tipus d'intervenció que vull dur a terme és informativa i preventiva, ja que, com veurem a continuació la base del projecte és garantir i fomentar una vida sexual saludable i responsable dels alumnes. La finalitat és evitar situacions de risc i conductes no desitjades a partir de coneixements bàsics en relació al món de la sexualitat i les habilitats socials. Amb aquesta intervenció desitjo que els alumnes prenguin consciència de la importància de tenir uns hàbits sexuals saludables i responsables, així com que adquireixin habilitats socials bàsiques per millorar la seva autoestima i les relacions interpersonals.

3.3 JERARQUITZACIÓ DE LES NECESSITATS

Tenint en compte les necessitats que s'han comentat anteriorment, és important establir un ordre prioritari per poder abordar-les.

La primera necessitat que cal abordar amb els joves per poder dur a terme una intervenció positiva és la de definir i entendre què és la sexualitat, ja que és la base d'aquest projecte. Sabem a partir de les enquestes que s'han realitzat que tan els alumnes de primer com els de quart han presentat moltes dificultats a l'hora d'intentar definir aquest concepte. A més en aquest punt també caldrà donar resposta a la necessitat d'entendre totes les dimensions que aborda la sexualitat i totes les etapes en les quals està present. Lligat amb aquest punt també s'ajudarà als joves a treballar i entendre el concepte d'educació afectivo sexual. En l'enquesta que s'ha passat també han presentat moltes dificultats per definir el seu significat. Per tant les primeres necessitats que s'han d'abordar són el fet d'entendre què és la sexualitat i també conèixer què és l'educació afectivo sexual.

La segona necessitat que caldrà abordar és el fet de transmetre eines als individus perquè puguin ser capaços de crear el seu propi sistema de valors (Kaplan i Sandock, 1990). Aquesta necessitat consisteix en no només oferir aprenentatges que tenen a veure amb l'anatomia i la fisiologia sinó que també amb aspectes relacionats amb la gestió emocional i les habilitats socials. Aquests aspectes serviran als joves per poder ser crítics amb la seva pròpia sexualitat i també amb la dels altres. Tanmateix, cal destacar que a l'enquesta que s'ha passat molts alumnes han constatat que tendeixen a comparar-se amb la gent del seu voltant i que no se senten a gust.

En definitiva, es tractaran amb els alumnes els aspectes relacionats amb el funcionament del seu propi cos i també es reforçarà l'autoestima i l'autoimatge a través de la gestió emocional i l'adquisició de les habilitats socials.

La tercera necessitat que és important abordar és el fet de crear una comunicació positiva, és a dir, que l'educació sexual sigui una font de comunicació, plaer i afectivitat. Aquest espai de comunicació tal i com va dir Hamariguada, 1995 ha d'incorporar un vocabulari no discriminatori i sobretot ha de facilitar la comunicació. Per tant, la tercera necessitat a abordar facilitarà que els individus puguin comunicar els seus dubtes i inquietuds a partir d'informació objectiva que els permetrà eradicar prejudicis respecte la sexualitat essent persones crítiques davant de qualsevol situació.

La quarta necessitat que s'ha d'abordar amb els joves està relacionada en entendre les els diferents ventalls que existeixen en relació a la identitat sexual. En l'enquesta que es va passar als joves podem comprovar que gran part no saben l'existència d'altres identitats que no formen part del binomi home i dona. L'abordatge d'aquesta necessitat consisteix en prendre consciència que el sistema de dos gèneres que s'ha establert és insuficient perquè no avarca totes les possibilitats que existeixen en relació la identitat de gènere (Vendrell, 2005).

3.4 DAFO

Taula 2. DAFO

<p>DEBILITATS (internes del projecte):</p> <ul style="list-style-type: none"> - No saber motivar suficient als alumnes perquè puguin gaudir i aprendre del projecte. - No saber resoldre els conflictes que puguin sorgir amb els alumnes. - No saber oferir correctament la informació que necessiten.
<p>FORTALESES (internes del projecte):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Utilitzar recursos que transmetin motivació per tal que la participació dels alumnes sigui òptima. - Dur a terme activitats dinàmiques, entretingudes i que estiguin adaptades als usuaris.
<p>AMENACES (externes del projecte):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Que pugui sortir rebuig per part de les famílies dels alumnes. - El fet que els alumnes no s'impliquin en les activitats proposades.
<p>OPORTUNITATS (externes del projecte):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aconseguir que els alumnes rebin tota la informació que se'ls hi ofereix i per tant, puguin gaudir d'una salut i una vida sexual òptima. - Fomentar l'autoestima, la confiança i l'afectivitat dels joves per tal que es generi un apoderament.

Font: Elaboració pròpia

4. FORMULACIÓ DEL PROJECTE

A continuació es presenta un projecte d'educació afectivo-sexual pels alumnes de primer i de quart curs de l'Escola Andorrana de Santa Coloma.

L'he anomenat "Fes suc amb la sexualitat", a continuació, a la taula 2 el definiré, remarcaré les línies bàsiques del diagnòstic, els objectius per poder-lo dur a terme i per últim el pressupost i les fonts de finançament que s'obtindran.

4.1 FITXA RESUM

Taula 3. Formulació del projecte

Títol i subtítol	Fes suc amb la sexualitat: Una visió responsable, saludable, crítica i positiva de la sexualitat.
Descripció	El projecte "Fes Suc amb la Sexualitat" serveix per canviar la mirada dels centres educatius quant al model d'intervenció en afectivitat i sexualitat. Partint de l'anàlisi del context i de les necessitats dels alumnes es fa una proposta d'intervenció amb unes sessions que estan pensades per incloure en el Pla d'Acció Tutorial de l'escola. Així doncs, la voluntat del projecte és introduir l'educació en afectivitat i sexualitat d'una manera objectiva, responsable, crítica i positiva per tal d'aconseguir que els alumnes siguin els màxim responsables amb la seva sexualitat i la dels altres.
Destinatari	Els destinataris d'aquest projecte són els/les alumnes de l'Escola Andorrana de Segona Ensenyança de Santa Coloma, concretament els/les alumnes de primer i quart curs.
Objectiu general	Garantir l'accés a una vida sexual saludable, responsable i positiva.
Objectius específics	O.E.1: Oferir coneixements sobre el cos humà i el seu desenvolupament. O.E.2: Facilitar el coneixement de les conductes sexuals i promoure una actitud positiva envers aquestes. O.E.3: Fomentar un llenguatge bàsic de la sexualitat a través de la comunicació.

	<p>O.E.4: Facilitar la comunicació amb els progenitors i el grups d'iguals respecte la sexualitat.</p> <p>O.E.5: Promoure el desenvolupament de la valoració i l'estima personal, així com de les relacions interpersonals i la dimensió socioafectiva i emocional.</p> <p>O.E.6: Prevenir situacions de risc per tal d'afavorir la salut sexual.</p>
Estratègies per a l'acció	<p><u>PROGRAMA D'ACCIÓ 1:</u> Així sóc jo</p> <p><u>PROGRAMA D'ACCIÓ 2:</u> Així són les altres persones</p> <p><u>PROGRAMA D'ACCIÓ 3:</u> Així vull viure</p> <p><u>PROGRAMA D'ACCIÓ 4:</u> Així hem de viure</p>
Pressupost i fonts de finançament	<p>El projecte "Fes Suc amb la Sexualitat" es realitzarà dins de l'Escola Andorrana de Santa Coloma. Per aquest motiu, el finançament del projecte es rebrà d'una banda, del centre educatiu en qüestió i d'altra banda, d'una subvenció del Govern d'Andorra.</p>

5. PLANIFICACIÓ

5.1 EMMARCAMENT

El projecte “Fes Suc amb la Sexualitat” està emmarcat dins de l’espai del centre educatiu de l’Escola Andorrana de Santa Coloma. S’ubica al centre del poble de Santa Coloma, al costat del comú d’Andorra la Vella. Aquest recurs està destinat als alumnes de primer i de quart curs de l’escola en qüestió. És important remarcar que totes les activitats es realitzen dins del centre educatiu, entre les sessions de tutoria dels alumnes, per tant, s’utilitzaran aules àmplies per poder realitzar totes les activitats que s’han planejat.

El projecte que he dissenyat té quatre possibles línies d’acció de les quals dos són les que pertanyen a cada curs en concret. D’una banda, les línies d’acció “Així sóc jo” i “ Així són les altres persones” són les que corresponen al primer curs. D’altra banda, les línies d’acció “ Així vull viure” i “Així hem de viure” són les que pertanyen al quart curs de l’ESO.

5.2 ASPECTES EDUCATIUS

Aquest projecte està compost per diverses dinàmiques, algunes tenen una base més teòrica i d’altres estan més centrades en posar a la pràctica els conceptes que s’aprenen al llarg de les activitats. Els aprenentatges que s’obtenen tenen la finalitat de crear un espai de reflexió, escolta activa, respecte envers totes les opinions i la diversitat, un ambient d’harmonia entre els professionals i els alumnes.

La finalitat de la meua intervenció és que els joves, és a dir, els destinataris del projecte puguin rebre tota la informació i els recursos necessaris per poder gaudir d’una vida sexual responsable, positiva i lliure de prejudicis i tabús.

Les activitats que s’han creat han estat pensades perquè siguin adients a cada moment vital en la qual es troben els alumnes. Per tant, les activitats que hi ha a cada unitat de programació estan pensades per cada edat i per les necessitats que experimenten els alumnes en la etapa vital que estan experimentant. Les activitats s’adapten als alumnes ja que, ells i elles són els protagonistes d’aquest recurs. Tanmateix, la intenció és que sentin que formen part totalment d’aquesta intervenció.

Respecte als criteris bàsics que emmarquen la relació que tenim amb aquesta població és que es tracta d’un projecte que té una duració de dos mesos i que com hem comentat anteriorment,

es portaran a terme als espais de tutoria que se'ls hi ofereix als alumnes. Així doncs, es tracta d'un programa intensiu d'una llargada de dos mesos.

5.3 DESCRIPCIÓ DE LES DIFERENTS LÍNIES D'ACCIÓ

Com hem comentat anteriorment, aquest projecte està compost per quatre línies d'acció diferents: "Així sóc jo", "Així són les altres persones", "Així vull viure", "Així hem de viure". La primera línia d'acció (Així sóc jo) està pensada pels alumnes de primer curs i consisteix en afavorir el coneixement del propi cos i el desenvolupament de la identitat sexual, a més, també està pensada per facilitar el coneixement de la conducta sexual i promoure una actitud positiva envers aquesta.

La segona línia d'acció (Així són les altres persones) està pensada també pels alumnes de primer curs i consisteix en oferir òptimes possibilitats de relació entre els iguals i els progenitors, a més, de fomentar un llenguatge bàsic envers de la sexualitat a través de la comunicació. Tanmateix, aquesta línia d'actuació està més encaminada en treballar les habilitats socials i emocionals.

La tercera línia d'acció (Així vull viure) està pensada per treballar amb els alumnes de quart curs i consisteix en fomentar el desenvolupament de la valoració personal i afavorir el desenvolupament de la pròpia identitat de la sexualitat i de gènere.

La quarta línia d'acció (Així hem de viure) està també pensada per treballar amb els alumnes que cursen el quart curs d'escolarització obligatòria. Aquesta línia està encarada a afavorir la salut sexual i evitar conductes de risc.

5.3.1 AIXÍ SÓC JO

A continuació, es defineixen en les següents taules l'objectiu general, els objectius específics, les línies d'acció, la descripció i la justificació de les diverses unitats didàctiques que formen el projecte.

Taula 4. Descripció de la primera línia d'acció

PROGRAMA D'ACCIÓ 1	Així sóc jo
DESCRIPCIÓ I JUSTIFICACIÓ	<p>Aquesta línia d'acció està pensada per descriure les parts dels cos humà i també entendre les seves funcions, a més, aprendrem a diferenciar l'anatomia bàsica entre els diferents gèneres donant èmfasi de l'existència de la diversitat corporal. Remarcarem la importància de tenir una bona higiene corporal. Així doncs es fomentarà el respecte cap al propi cos i la diversitat sexual.</p> <p>És important destacar que també es trencaran tabús i estigmes envers afirmacions de fastig i culpabilitat envers la sexualitat. En definitiva, és fomentarà la comunicació envers l'àmbit de la sexualitat.</p>
OBJECTIU GENERAL	Garantir l'accés a una vida sexual saludable, responsable i positiva.
OBJECTIUS ESPECÍFICS	<p>O.E.1: Oferir coneixements sobre el cos humà i el seu desenvolupament.</p> <p>O.E.2: Facilitar el coneixement de les conductes sexuals i promoure una actitud positiva envers aquestes.</p>
METODOLOGIA	La metodologia d'aquesta línia d'acció estarà composta per sessions teòriques i també pràctiques. La comunicació entre els alumnes i el professional que estigui al càrrec ha de ser assertiva, directa i respectuosa. Els alumnes tindran l'oportunitat de sentir-se participants i protagonistes d'aquestes sessions, així doncs, durant les sessions es generarà un ambient de confiança, empatia i un diàleg obert per parlar sobre les curiositats que presentin.
UNITATS DE PROGRAMACIÓ	<p>UD 1. 1: El cos humà</p> <p>UD 1. 2: Trenquem prejudicis i tabús</p> <p>UD 1. 3: Tancament</p>

5.3.2 AIXÍ SÓN LES ALTRES PERSONES

Taula 5. Descripció de la segona línia d'acció

PROGRAMA D'ACCIÓ 2	Així són les altres persones
DESCRIPCIÓ I JUSTIFICACIÓ	<p>Aquesta línia d'acció consisteix en conèixer el vocabulari popular i algunes paraules tècniques respecte els òrgans sexuals evitant aquelles paraules que poden ser sexistes i ofensives.</p> <p>En aquesta part també es coneixeran les característiques de les relacions de les amistats implicant conductes de solidaritat, col·laboració ajudar i recolzament. En aquest punt també s'aprendrà a dir que no i acceptar el no de les altres persones.</p> <p>Finalment, es treballarà el fet de saber diferenciar els agents familiars, persones conegudes, desconegudes i els grups d'iguals.</p> <p>En aquest apartat també es facilitarà l'ambient de diàleg i respecte.</p>
OBJECTIU GENERAL	Garantir l'accés a una vida sexual saludable, responsable i positiva.
OBJECTIUS ESPECÍFICS	<p>O.E.3: Fomentar un llenguatge bàsic de la sexualitat a través de la comunicació.</p> <p>O.E.4: Facilitar la comunicació amb els progenitors i el grups d'iguals respecte la sexualitat.</p>
METODOLOGIA	La metodologia d'aquestes sessions estarà composta per sessions teòriques però majoritàriament pràctiques. Es fomentarà la participació dels alumnes perquè puguin expressar la seva opinió sense sentir-se jutjat, així doncs, es treballarà la diversitat d'opinions i es valorarà els respecte entre tots els individus. En tot moment, els alumnes han de sentir que són els protagonistes de totes les activitats que es portaran a terme.
UNITATS DE PROGRAMACIÓ	<p>UD 2. 1: És respectuós dir-ho així?</p> <p>UD 2.2: Donem-nos la mà</p> <p>UD 2. 3: Tancament</p>

5.3.3 AIXÍ VULL VIURE

Taula 6. Descripció de la tercera línia d'acció

PROGRAMA D'ACCIÓ 3	Així vull viure
DESCRIPCIÓ I JUSTIFICACIÓ	Aquesta línia d'acció consisteix en aprendre a mostrar estima cap a la pròpia figura corporal, superant i trencant els cànons de bellesa que hi ha establerts. A més també es treballarà el fet de valorar-se a un mateix i valorar i respectar a la resta de persones que ens envolten. En aquesta línia d'acció es treballaran les habilitats socials i emocionals.
OBJECTIU GENERAL	Garantir l'accés a una vida sexual saludable, responsable i positiva.
OBJECTIUS ESPECÍFICS	O.E.5: Promoure el desenvolupament de la valoració i l'estima personal, així com de les relacions interpersonals i la dimensió socioafectiva i emocional.
METODOLOGIA	Respecte les sessions que es treballaran en aquesta línia d'acció és important d'estacar que tindran una base teòrica molt important. La comunicació que es promourà en aquestes sessions serà respectuosa, assertiva i positiva. Existirà l'ambient d'harmonia, igualtat i de diàleg per a tothom i serà important fer que els alumnes se sentin responsables i protagonistes del transcurs de totes les sessions que es portaran a terme.
UNITATS DE PROGRAMACIÓ	UD 3. 1: M'estimo i m'accepto UD 3. 2: La diversitat és una realitat UD 3. 3: Tancament

5.3.4 AIXÍ HEM DE VIURE

Taula 7. Descripció de la quarta línia d'acció

PROGRAMA D'ACCIÓ 4	Així hem de viure
DESCRIPCIÓ I JUSTIFICACIÓ	En aquesta línia d'acció es treballarà la dimensió humana com una font de salut i de qualitat de vida, així doncs, es s'identificaran les conductes de risc per poder prevenir-les en un futur. Es treballaran les diferents Malalties de Transmissió Sexual i es coneixeran les diferents varietats que existeixen per poder prevenir-les. En aquestes sessions es coneixerà la definició d'abús, agressió i violació i s'aprendran habilitats socials per aprendre a prevenir-los, no dur-los a terme, reaccionar o denunciar en cas de patir-los. Així doncs es coneixerà i es valoraran els drets sexuals de totes les persones.
OBJECTIU GENERAL	Garantir l'accés a una vida sexual saludable, responsable i positiva.
OBJECTIUS ESPECÍFICS	O.E.6: Prevenir situacions de risc per tal d'afavorir la salut sexual.
METODOLOGIA	La metodologia d'aquestes sessions estarà composta per sessions teòriques però majoritàriament pràctiques. Es fomentarà la participació dels alumnes perquè puguin expressar la seva opinió sense sentir-se jutjat, així doncs, es treballarà la diversitat d'opinions i es valorarà els respecte entre tots els individus. En tot moment, els alumnes han de sentir que són els protagonistes de totes les activitats que es portaran a terme.
UNITATS DE PROGRAMACIÓ	UD 4. 1: Per què hem de ser curosos amb el nostre cos? UD 4.2: Conec els meus drets UD 4.3: Tancament

5.4 UNITATS DIDÀCTIQUES O DE PROGRAMACIÓ

A continuació s'expliquen les diferents línies d'acció amb les seves unitats didàctiques. A continuació de cada línia d'acció hi ha una taula per cada unitat didàctica de manera més desglossada i explicativa.

5.4.1 LÍNIA D'ACCIÓ 1

Taula 8. Explicació de les Unitats Didàctiques de la primera línia d'acció

LÍNIA D'ACCIÓ 1

Així sóc jo

UNITAT DIDÀCTICA	Nº de sessions	Durada	OBJECTIUS DIDÀCTICS
1.1 El cos humà	1	60'	<ul style="list-style-type: none"> → Descriure les parts dels òrgans sexuals i entendre les seves funcions. → Adquirir hàbits d'higiene corporal → Adquirir actituds tolerants, no sexistes i de respecte a la diferència. → Valorar la diversitat sexual. → Fomentar el respecte i l'estima cap al propi cos.
1.2 Trenquem prejudicis i tabús	1	60'	<ul style="list-style-type: none"> → Eradicar afirmacions de fastig, culpabilitat i ofensives davant les manifestacions sexuals. → Fomentar la comunicació en relació a temes sexuals. → Respectar les exploracions corporals evitant les valoracions negatives. → Trencar estigmes que s'han creat al llarg de la vida en relació a la sexualitat.
1.3 Tancament	1	30'	<ul style="list-style-type: none"> → Realitzar un resum conjuntament sobre els conceptes treballats. → Valorar la línia d'acció. → Realitzar propostes de millora sobre la línia d'acció.

Taula 9. Unitat Didàctica "El cos humà"

Títol UD. 1.1: El cos humà		
Destinataris: Alumnes de primer curs de l'Escola Andorrana de Santa Coloma.		
Lloc: Aula de tutoria dels alumnes		Temps: 60 minuts
Objectius didàctics: → Descriure les parts dels òrgans sexuals i entendre les seves funcions. → Adquirir hàbits d'higiene corporal → Adquirir actituds tolerants, no sexistes i de respecte a la diferència. → Valorar la diversitat sexual. → Fomentar el respecte i l'estima cap al propi cos.		
Continguts		
Fets/ Conceptes	Procediments:	Actituds:
-Anatomia corporal. -Òrgans sexuals externs i interns. -Hàbits d'higiene. -Identitat sexual i de gènere. -Tolerància cap a la llibertat sexual.	-Escolta activa durant les explicacions teòriques. -Participació activa al llarg de les activitats.	-Escolta activa -Respecte -Assertivitat -Empatia -Participació -Cooperació -Motivació
Metodologia		Temporalització:
		60'
1. Acollida a classe i explicació de l'activitat: - El professional explicarà el funcionament de la sessió i les activitats que es portaran a terme.		5' \ 55'
2. Dinàmica d'habitació i relaxació: El professional portarà a terme un joc anomenat "Som marionetes" per a que els alumnes comencin a relaxar-se si venen esverats d'altres sessions. El joc és un exercici de relaxació que consisteix en dir als alumnes que són marionetes i per tant, a les seves extremitats tenen lligats uns fils. El professional anirà dient parts del cos i els alumnes han de concentrar-se per similar que algú els hi estira dels fils imaginaris. El joc acaba quan se'ls hi diu als alumnes que al marionetista se li han caigut els fils i per tant, ja tenen el control absolut de tot el seu cos.		10' \ 45'

<p>3. Realització de l'activitat: El professional al principi de l'activitat tracta la importància de conèixer els òrgans genitals (externs i interès) i saber també les seves funcions bàsiques. A més també explica la importància de tenir una bona higiene corporal per poder tenir uns hàbits de vida saludables.</p> <p>A continuació el professional ha d'organitzar la classe en grups de 4/5 persones. A cada grup, se li entrega unes làmines que estan buides on apareixen els genitals (femenins i masculins) i un llistat amb els noms que componen cada un dels òrgans. (ANNEX 3)</p> <p>Els representants de cada grup han de donar veu als resultats de la seva fitxa. Si algun equip s'ha equivocat amb la col·locació el professional aportarà una clara explicació. El professor dictarà tota la informació correctament.</p> <p>Finalment, el professional repartirà els qüestionaris als alumnes per tal de valorar el funcionament de l'activitat.</p>	<p>30' \ 15'</p>
<p>4. Cloenda: El professional explica que no hi ha un tipus de genital que sigui el normatiu, que cada cos és un món. Dona èmfasi en el fet que cada cos sigui únic i també explica que existeixen casos d'intersexualitat.</p>	<p>10' \ 5'</p>
<p>4.1 El professional resol i demana els dubtes que hagin pogut sorgir.</p>	<p>5' \ 0'</p>
<p>Avaluació: L'avaluació de l'activitat es portarà a terme a partir del qüestionari d'avaluació que han de contestar els alumnes al finalitzar l'activitat. (ANNEX 4)</p>	<p>Recursos Didàctics: <u>Materials utilitzats:</u> fitxes amb els òrgans i el llistat amb els noms; fitxa amb la correcció de l'activitat; bolígraf.</p>

Taula 10. Unitat Didàctica "Trenquem prejudicis i tabús"

Títol UD. 1.2: Trenquem prejudicis i tabús		
Destinatari: Alumnes de primer curs de l'Escola Andorrana de Santa Coloma		
Lloc: Aula de tutoria dels alumnes		Temps: 60'
Objectius didàctics: → Eradicar afirmacions de fastig, culpabilitat i ofensives davant les manifestacions sexuals. → Fomentar la comunicació en relació a temes sexuals. → Respectar les exploracions corporals evitant les valoracions negatives.		
Continguts		
Fets/ Conceptes	Procediments:	Actituds:
-Exploració corporal -Riquesa de la dimensió sexual -Comunicació -Vocabulari envers la sexualitat -Trencar estigmes que s'han creat al llarg de la vida en relació a la sexualitat.	-Escolta activa durant les explicacions teòriques. -Participació activa al llarg de les activitats.	-Escolta activa -Respecte -Assertivitat -Empatia -Participació -Cooperació -Motivació
Metodologia		Temporalització:
		60'
1. Acollida a classe i explicació de l'activitat que es portarà a terme El professional explicarà el funcionament de la sessió i les activitats que es portaran a terme.		5' \ 55'
2. Dinàmica pel començament de la sessió: El professional portarà un rotlle de paper de vàter a classe i dirà als alumnes que agafin algun tros (mínim han d'agar un i màxim 4). Un cop els alumnes tinguin els trossos de paper, han de dir una cosa sobre ells mateixos per cada paper que hagin agafat. Aquesta dinàmica servirà per conèixer-nos més entre el professional i els alumnes, a més de crear un major ambient de confiança.		10' \ 45'
3. Realització de l'activitat: El professional realitzarà grups mixtos de quatre alumnes. A continuació, per cada grup repartirà un conjunt de targetes on hi haurà diverses afirmacions respecte la sexualitat (relacionades amb l'exploració corporal, riquesa de la dimensió sexual, vocabulari sobre la sexualitat...). (ANNEX 5)		20' \ 25'

<p>Cada grup haurà de consensuar amb tots els membres dels grups si es tracta d'una afirmació verdadera o bé d'un estigma (és a dir, quelcom negatiu respecte alguna cosa que s'ha anat creant al llarg dels anys).</p>	
<p>3.1 A continuació, el professional recollirà totes les targetes que ha repartit i les penjarà a la pissarra perquè tothom les pugui llegir. A mesura, que es vagin llegint les afirmacions sortiran els grups explicant perquè creuen que és una afirmació verdadera o bé un estigma. El professional explicarà les afirmacions que generin dubtes i que no estiguin ben col·locades.</p> <p>A continuació, entre tots els membres de la classe i el professional es crearà una conclusió conjunta on es reflexioni sobre el mal que poden ocasionar els estigmes i prejudicis.</p> <p>Finalment, el professional repartirà els qüestionaris als alumnes per tal de valorar el funcionament de l'activitat.</p>	<p>15' \ 10'</p>
<p>4. Cloenda: Per finalitzar la sessió el professional demanarà si hi ha dubtes. En cas afirmatiu els resoldrà.</p>	<p>5' \ 5'</p>
<p>4.1 Acomiadament i recollida del material</p>	<p>5' \ 0'</p>
<p>Avaluació:</p>	<p>Recursos Didàctics:</p>
<p>L'avaluació de l'activitat es portarà a terme a partir del qüestionari d'avaluació que han de contestar els alumnes al finalitzar l'activitat. (ANNEX 4)</p>	<p><u>Materials utilitzats:</u> Papers amb les diferents afirmacions/estigmes; pissarra; blutack</p>

Títol UD. 1.2: Tancament		
Destinataris: Alumnes de primer curs de l'Escola Andorrana de Santa Coloma		
Lloc: Aula de tutoria dels alumnes		Temps: 30'
Objectius didàctics: → Realitzar un resum conjuntament sobre els conceptes treballats. → Valorar la línia d'acció. → Realitzar propostes de millora sobre la línia d'acció.		
Continguts		
Fets/ Conceptes -Resum dels aspectes treballats -Valoració de la línia d'acció -Valoració dels aprenentatges apresos o no	Procediments: -Escolta activa durant les explicacions teòriques. -Participació activa al llarg de les activitats.	Actituds: -Escolta activa -Respecte -Assertivitat -Empatia -Participació -Cooperació -Motivació
Metodologia		Temporalització:
		30'
1. Explicació de la sessió:		
El professional explicarà als alumnes el funcionament d'aquesta sessió.		5 \ 25'
2. Realització de l'activitat:		
El professional animarà als alumnes (amb la seva ajuda) a fer un resum dels coneixements apresos al llarg de les sessions que s'han anat fent. El diàleg funcionarà per torns de paraula, per tant, es respectarà el torn de paraula que demani cada alumne. Es destacaran els conceptes teòrics que s'han après i també es destacaran els aprenentatges que han aportat les diferents activitats que s'han portat a terme.		10' \ 15'
2.1 A continuació, el professional demanarà als alumnes la seva opinió respecte el desenvolupament de la línia d'acció. S'agrairan propostes de millora i valoracions de les diferents activitats amb criteri. A més, també demanarà als alumnes que valorin en una		10' \ 5'

<p>escala de l'1 al 10 (sent 10 el màxim) el grau d'aprenentatge que han extret respecte aquesta planificació.</p>	
<p>3. Cloenda: El professional s'acomiada dels alumnes i fan una valoració sobre el funcionament d'aquesta sessió.</p>	<p>5' \ 0'</p>
<p>Avaluació: L'avaluació es portarà a terme a partir del full d'observació (ANNEX 8) que el professional anirà omplint a mesura que els alumnes vagin exposant les seves opinions.</p>	<p>Recursos Didàctics: <u>Materials Utilitzats:</u> -</p>

5.4.2 LÍNIA D'ACCIÓ 2

Taula 12. Descripció de les Unitats Didàctiques de la segona línia d'acció

LÍNIA D'ACCIÓ 2		Així són les altres persones	
UNITAT DIDÀCTICA	Nº de sessions	Durada	OBJECTIUS DIDÀCTICS
1.1 És respectuós dir-ho així?	1	60'	<ul style="list-style-type: none"> → Conèixer el vocabulari popular i algunes paraules tècniques respecte la sexualitat. → Oferir un vocabulari crític per parlar de sexualitat → Reconèixer les paraules sexistes, ofensives i agressives envers la sexualitat → Desenvolupar un diàleg obert i entre iguals envers la sexualitat.
1.2 Donem-nos la mà	1	60'	<ul style="list-style-type: none"> → Ser capaç de fer preguntes als progenitors i educadores respecte les temàtiques tractades. → Desenvolupar un diàleg respectuós i lliure de prejudicis envers la sexualitat. → Afavorir el desenvolupament de les habilitats socials en contextos interpersonals: comunicació, assertivitat, empatia, resolució de conflictes, cooperació, etc.
1.3 Tancament	1	30'	<ul style="list-style-type: none"> → Realitzar un resum conjuntament sobre els conceptes treballats. → Valorar la línia d'acció. → Realitzar propostes de millora sobre la línia d'acció.

Taula 13. Unitat Didàctica “ És respectuós dir-ho així?”

Títol UD. 2. 1: És respectuós dir-ho així?		
Destinatari: Alumnes de primer curs de l'Escola Andorrana de Santa Coloma		
Lloc: Aula de tutoria dels alumnes		Temps: 60'
Objectius didàctics: → Conèixer el vocabulari popular i algunes paraules tècniques respecte la sexualitat. → Oferir un vocabulari crític per parlar de sexualitat → Reconèixer les paraules sexistes, ofensives i agressives envers la sexualitat → Desenvolupar un diàleg obert i entre iguals envers la sexualitat.		
Continguts		
Fets/ Conceptes: - Comunicació -Vocabulari envers la sexualitat -Anàlisi crític del vocabulari utilitzat per parlar de sexualitat	Procediments: -Escolta activa durant les explicacions teòriques. -Participació activa al llarg de les activitats.	Actituds: -Escolta activa -Respecte -Assertivitat -Empatia -Participació -Cooperació -Motivació
Metodologia		Temporalització:
		60'
1. Explicació de la sessió:		
El professional explicarà als alumnes el funcionament d'aquesta sessió.		5' \ 55'
2. Activitat per començar a captar l'atenció dels alumnes:		
El professional escriurà la següent frase a la pissarra: “Ay! No siguis nenaza”. A continuació, demanarà als alumnes que de manera endreçada exposin la seva opinió respecte el significat d'aquesta frase.		10' \ 45'
2.1 A continuació, el professional farà una reflexió sobre la quantitat de frases que utilitzem en el nostre dia a dia i que Són sexistes. A més, explicarà que en el cas de la frase que hi ha a la pissarra ser una nena no significa ser una persona dèbil o covard; per aquest motiu no està bé utilitzar-la com a sinònim.		5' \ 40'
3. Realització de l'activitat:		
El professor, demanarà als alumnes que moguin les taules de la classe i es fiquin en rotllana amb les cadires. A continuació, el professor farà la		30' \ 10'

<p>introducció per iniciar el debat. A la pissarra aquesta vegada escriurà la següent frase “ Hey guapíssima!! Que bona estàs i quin culet que tens!!”</p> <p>Un cop tots els alumnes hagin llegit la frase en qüestió es llençaran una sèrie de preguntes que els alumnes hauran de contestar i anar debatin respectant el torn de paraula i les diverses opinions. Les preguntes que llençarà el professional són les següents (si al llarg de la sessió li sorgeix alguna pregunta interessant també la pot fer):</p> <ul style="list-style-type: none"> - Que vol dir tirar una floreta/ fer un elogi? - Acostumeu a tirar floretes a la gent? Per què? - Us acostumen a tirar floretes? T’agrada que ho facin? Per què? - Consideres que fer una elogi a algú pot ser una manera d’agressió? Per que? - Quin sexe creieu que rep més floretes? Per què creieu que és així? 	
<p>4. Cloenda:</p> <p>El professional anima als alumnes a fer un resum del que s’ha dit i que portin a terme diferents reflexions respecte tot el que s’ha estat parlant. Remarca la importància de tenir cura respecte la manera en la qual parlem i el vocabulari que utilitzem.</p> <p>Finalment, el professional repartirà els qüestionaris als alumnes per tal de valorar el funcionament de l’activitat.</p>	<p>5’ \ 5’</p>
<p>4.1 Recollir la classe i col·locar les taules com estaven al principi de la classe.</p>	<p>5’ \ 5’</p>
<p>Avaluació:</p> <p>L’avaluació de l’activitat es portarà a terme a partir del qüestionari d’avaluació que han de contestar els alumnes al finalitzar l’activitat.</p> <p>(ANNEX 4)</p>	<p>Recursos Didàctics:</p> <p><u>Materials utilitzats:</u> Retolador de pissarra i pissarra.</p>

Taula 14. Unitat Didàctica “Donem-nos la mà”

Títol UD. 2.2: Donem-nos la mà		
Destinatari: Alumnes de primer curs de l'Escola Andorrana de Santa Coloma		
Lloc: Aula de tutoria dels alumnes		Temps: 60'
Objectius didàctics: → Ser capaç de fer preguntes als progenitors i educadores respecte les temàtiques tractades. → Desenvolupar un diàleg respectuós i lliure de prejudicis envers la sexualitat. → Afavorir el desenvolupament de les habilitats socials en contextos interpersonals: comunicació, assertivitat, empatia, resolució de conflictes, cooperació, etc.		
Continguts		
Fets/ Conceptes: -Comunicació -Vocabulari tècnic sobre la sexualitat -Anàlisi crític sobre el vocabulari que s'utilitza per parlar de sexualitat.	Procediments: -Escolta activa durant les explicacions teòriques. -Participació activa al llarg de les activitats.	Actituds: -Escolta activa -Respecte -Assertivitat -Empatia -Participació -Cooperació -Motivació
Metodologia		Temporalització:
		60'
1. Explicació de la sessió: El professional explicarà als alumnes el funcionament d'aquesta sessió		5' \ 55'
2. Iniciació de la classe: El professional demanarà als alumnes com ha anat el dia de manera que es vagi creant un millor ambient de confiança.		10' \ 45'
3. Realització de l'activitat: En aquesta activitat es farà un anàlisi conjuntament sobre un cas d'una noia que ha patit un embaràs no desitjat. L'anàlisi es portarà a terme de manera oral. Es demanarà als alumnes que opinin respecte la importància de tenir una bona comunicació amb els pares, a més, de saber demanar dubtes a professionals experts en els àmbits de la sexualitat. S'analitzarà la situació en relació a:		30' \ 15'

<ul style="list-style-type: none"> - Conseqüències que pateix la noia del cas al patir l'embaràs no desitjat. - Conseqüències respecte la relació amb els seus pares. - La importància de la comunicació - La importància de demanar els dubtes per evitar situacions de risc. 	
<p>4. Cloenda: El professional i els alumnes reflexionaran respecte tots els aspectes que s'han comentat, animant als alumnes a no tenir vergonya ni por a demanar tots els dubtes que tinguin.</p> <p>Finalment, el professional demanarà als alumnes si tenen algun dubte i els resoldrà en cas afirmatiu, a més, passarà el qüestionari de valoració als alumnes.</p>	10' \ 5'
4.1 Recollir l'aula i acomiadament	5' \ 0'
Avaluació:	Recursos Didàctics:
L'avaluació de l'activitat es portarà a terme a partir del qüestionari d'avaluació que han de contestar els alumnes al finalitzar l'activitat. (ANNEX 4)	<u>Materials utilitzats:</u> -

Taula 15. Unitat Didàctica "Tancament"

Títol UD. 2.3: Tancament		
Destinatari: Alumnes de primer curs de l'Escola Andorrana de Santa Coloma		
Lloc: Aula de tutoria dels alumnes		Temps: 30'
Objectius didàctics:		
<p>→ Realitzar un resum conjuntament sobre els conceptes treballats.</p> <p>→ Valorar la línia d'acció.</p> <p>→ Realitzar propostes de millora sobre la línia d'acció.</p>		
Continguts		
Fets/ Conceptes:	Procediments:	Actituds:
<ul style="list-style-type: none"> -Resum dels aspectes treballats -Valoració de la línia d'acció -Valoració dels aprenentatges apresos o no 	<ul style="list-style-type: none"> -Escolta activa durant les explicacions teòriques. -Participació activa al llarg de les activitats. 	<ul style="list-style-type: none"> -Escolta activa -Respecte -Assertivitat -Empatia -Participació -Cooperació -Motivació
Metodologia		Temporalització:
		30'
1. Explicació de la sessió:		
El professional explicarà als alumnes el funcionament d'aquesta sessió		5 \ 25'
2. Realització de l'activitat:		
El professional animarà als alumnes (amb la seva ajuda) a fer un resum dels coneixements apresos al llarg de les sessions que s'han anat fent. El diàleg funcionarà amb ordre, per tant, es respectarà el torn de paraula que demani cada alumne.		10' \ 15'
Es destacaran els conceptes teòrics que s'han après i també es destacaran els aprenentatges que han aportat les diferents activitats que s'han portat a terme.		
2.1 A continuació, el professional demanarà als alumnes la seva opinió respecte el desenvolupament de la línia d'acció. S'agrairan propostes de millora i valoracions de les diferents activitats amb criteri. A més, també demanarà als alumnes que valorin en una escala de l'1 al 10 (sent 10 el màxim) el grau d'aprenentatge que han extret respecte aquesta planificació.		10' \ 5'
3. Cloenda:		5' \ 0'

El professional s'acomiada dels alumnes i fan una valoració sobre el funcionament d'aquesta sessió.	
Avaluació:	Recursos Didàctics:
L'avaluació es portarà a terme a partir del full d'observació (ANNEX 8) que el professional anirà omplint a mesura que els alumnes vagin exposant les seves opinions.	<u>Materials utilitzats:</u> -

5.4.3 LÍNIA D'ACCIÓ 3

Taula 16. Descripció de les Unitats Didàctiques de la tercera línia d'acció

LÍNIA D'ACCIÓ 3		Així vull viure	
UNITAT DIDÀCTICA	Nº de sessions	Durada	OBJECTIUS DIDÀCTICS
1.1 M'estimo i m'accepto	1	60'	<ul style="list-style-type: none"> → Adquirir la capacitat de definir els propis sentiments i entendre les emocions. → Adquirir actituds afectives i assertives. → Apreciar la pròpia figura corporal superant els cànons de bellesa imposats. → Acceptar-se a un mateix. → Valorar-se positivament a un mateix.
1.2 La diversitat és una realitat	1	60'	<ul style="list-style-type: none"> → Adquirir actituds tolerants, no sexistes i de respecte envers la diversitat. → Valorar a les persones del voltant.
1.3 Tancament	1	60'	<ul style="list-style-type: none"> → Realitzar un resum conjuntament sobre els conceptes treballats. → Valorar la línia d'acció. → Realitzar propostes de millora sobre la línia d'acció.

Taula 17. Unitat Didàctica "M'estimo i m'accepto"

Títol UD. 3.1: M'estimo i m'accepto		
Destinataris: Alumnes de quart curs de l'Escola Andorrana de Santa Coloma.		
Lloc: Aula de tutoria dels alumnes		Temps: 60'
Objectius didàctics: → Adquirir la capacitat de definir els propis sentiments i entendre les emocions. → Adquirir actituds afectives i assertives. → Apreciar la pròpia figura corporal superant els cànons de bellesa imposats. → Acceptar-se a un mateix. → Valorar-se positivament a un mateix.		
Continguts		
Fets/ Conceptes: -Emocions i sentiments. -Habilitats socials: assertivitat i empatia. -Tolerància, respecte i igualtat. -Autoestima i valoració personal. -Respecte i valoració cap a la resta de persones.	Procediments: -Escolta activa durant les explicacions teòriques. -Participació activa al llarg de les activitats.	Actituds: -Escolta activa -Respecte -Assertivitat -Empatia -Participació -Cooperació -Motivació
Metodologia		Temporalització:
		60'
1. Explicació de la sessió:		
El professional explicarà als alumnes el funcionament d'aquesta sessió		5' \ 55'
1. Dinàmica d'habitució i relaxació:		
Els alumnes han d'agafar un full en blanc i fer una llista de 5 qualitats positives d'ells mateixos (corporals, de caràcter, mentals, culturals, en el terreny de relacions personals, com a membre familiar, habilitats...) i també 5 èxits positius de la seva vida.		
El professional proposarà diferents exemples perquè els alumnes puguin inspirar-se.		20' \ 25'
A partir de la llista els alumnes han d'intentar vendre's a la resta de companys el millor que puguin i demostrant les seves capacitats i qualitats.		
En acabat, el professor els hi proposarà que es repeteixin el que han creat dient-s'ho en veu baixa per donar-se més ànims.		

<p>2. Realització de l'activitat: El professional repartirà una fitxa als alumnes (ANNEX 6) on hauran d'omplir els espais en buit. Els joves disposaran d'un determinat temps per respondre en funció de la seva opinió.</p> <p>Les respostes han de ser contestades amb pensaments positius i mirant sempre el costat positiu de les diferents situacions que es plantegen. Hauran d'auto afirmar la seva pròpia valia i les seves possibilitats</p> <p>Quan tots els alumnes hagin acabat, posaran en comú les diferents respostes.</p>	<p>10' \ 15'</p>
<p>2.1 El professional explicarà als alumnes la importància de parlar-nos bé a nosaltres mateixos, a estimar-nos tal i com som i en definitiva a acceptar-nos amb els nostres errors i les nostres virtuts. Només seguim aquest camí serà possible respectar, acceptar i estimar les persones que ens envolten.</p> <p>En acabat el professional, demanarà als alumnes si tenen algun dubte; en cas afirmatiu, els resoldrà. A més passarà el qüestionari d'avaluació de l'activitat (ANNEX 4).</p>	<p>10' \ 5'</p>
<p>3. Cloenda: El professional i els alumnes recolliran l'aula i s'acomiararan.</p>	<p>5' \ 0'</p>
<p style="text-align: center;">Avaluació:</p> <p>L'avaluació de l'activitat es portarà a terme a partir del qüestionari d'avaluació que han de contestar els alumnes al finalitzar l'activitat. (ANNEX 4).</p>	<p>Recursos Didàctics: <u>Materials utilitzats:</u> Fitxa de l'activitat; bolígraf; fulls en blanc.</p>

Taula 18. Unitat Didàctica “La diversitat és una realitat”

Títol UD. 3.2: La diversitat és una realitat		
Destinataris: Alumnes de quart curs de l'Escola Andorrana de Santa Coloma.		
Lloc: Aula de tutoria dels alumnes		Temps: 60'
Objectius didàctics: → Adquirir actituds tolerants, no sexistes i de respecte envers la diversitat. → Valorar a les persones del voltant.		
Continguts		
Fets/ Conceptes: -Habilitats socials: assertivitat, empatia. -Tolerància, respecte i igualtat. - Respecte i valoració cap a la resta de persones.	Procediments: -Escolta activa durant les explicacions teòriques. -Participació activa al llarg de les activitats.	Actituds: -Escolta activa -Respecte -Assertivitat -Empatia -Participació -Cooperació -Motivació
Metodologia		Temporalització:
		60'
1. Explicació de la sessió: El professional explicarà als alumnes el funcionament d'aquesta sessió		5' \ 55'
2. Dinàmica d'habitució i relaxació: El professional portarà a terme un joc anomenat “Som marionetes” per a que els alumnes comencin a relaxar-se si venen esverats d'altres sessions. El joc és un exercici de relaxació que consisteix en dir als alumnes que són marionetes i per tant, a les seves extremitats tenen lligats uns fils. El professional anirà dient parts del cos i els alumnes han de concentrar-se per semblar que algú els hi estira dels fils imaginaris. El joc acaba quan se'ls hi diu als alumnes que al “marionetista” se li han caigut els fils i per tant, ja tenen el control absolut de tot el seu cos.		10' \ 45'
3. Realització de l'activitat: El professional demanarà als alumnes que es posin en rotllana (les taules de l'aula s'han d'apartar) i assignarà un tipus d'animal a cada alumne repetint-se un patró cada vegada (per exemple: alumne 1: gat; alumne 2: gos; alumne		10' \ 35'

<p>3: ase; alumne 4: gat; alumne 5: gos; etc...). Dues o tres persones no tindran cap acompanyant ja que se'ls hi assignarà un animal diferent.</p>	
<p>3.1 Els alumnes han de moure's per l'aula amb els ulls tancats i fent el soroll de l'animal que els hi ha tocat. Quan els iguals s'hagin trobat es demanarà que obrin els ulls.</p> <p>A continuació es demanarà que comentin els sentiments experimentats (com us heu sentit al haver de buscar els de la vostra espècie?; us ha semblat difícil trobar als vostres companys?; Als animals que no tenien companys.... com us heu sentit?; Us heu angoixat al no trobar ningú que sigui com vosaltres?; etc...</p>	<p>10' \ 25'</p>
<p>4. Conclusions de l'activitat: El professional demostrarà als alumnes que no només acaben de fer un joc sinó que han experimentat molts sentiments i emocions. A més, explicarà que en l'àmbit de la sexualitat existeix una gran diversitat pel que fa a la manera de viure-la. Per aquest motiu, tothom ha de ser respectat, i hem de tenir una actitud tolerant envers a tothom.</p>	<p>15' \ 10'</p>
<p>5. Cloenda: El professional i els alumnes tornen a posar bé les taules es passa el qüestionari de satisfacció de la sessió i s'acomiaden.</p>	<p>10' \ 0'</p>
<p>Avaluació: L'avaluació de l'activitat es portarà a terme a partir del qüestionari d'avaluació que han de contestar els alumnes al finalitzar l'activitat. (ANNEX 4)</p>	<p>Recursos Didàctics: <u>Material utilitzat:</u> -</p>

Títol UD. 3.3: Tancament		
Destinatari: Alumnes de quart curs de l'Escola Andorrana de Santa Coloma.		
Lloc: Aula de tutoria dels alumnes		Temps: 30'
Objectius didàctics: → Realitzar un resum conjuntament sobre els conceptes treballats. → Valorar la línia d'acció. → Realitzar propostes de millora sobre la línia d'acció.		
Continguts		
Fets/ Conceptes: Resum dels aspectes treballats -Valoració de la línia d'acció -Valoració dels aprenentatges apresos o no	Procediments: -Escolta activa durant les explicacions teòriques. -Participació activa al llarg de les activitats.	Actituds: -Escolta activa -Respecte -Assertivitat -Empatia -Participació -Cooperació -Motivació
Metodologia		Temporalització:
		30'
1. Explicació de la sessió: El professional explicarà als alumnes el funcionament d'aquesta sessió.		5 \ 25'
2. Realització de l'activitat: El professional animarà als alumnes (amb la seva ajuda) a fer un resum dels coneixements apresos al llarg de les sessions que s'han anat fent. El diàleg funcionarà per torns de paraula, per tant, es respectarà el torn de paraula que demani cada alumne. Es destacaran els conceptes teòrics que s'han après i també es destacaran els aprenentatges que han aportat les diferents activitats que s'han portat a terme.		10' \ 15'
2.1 A continuació, el professional demanarà als alumnes la seva opinió respecte el desenvolupament de la línia d'acció. S'agrairan propostes de millora i valoracions de les diferents activitats amb criteri. A més, també demanarà als alumnes que valorin en una escala de l'1 al 10 (sent 10 el màxim) el grau d'aprenentatge que han extret respecte aquesta planificació.		10' \ 5'
3. Cloenda:		5' \ 0'

El professional s'acomiada dels alumnes i fan una valoració sobre el funcionament d'aquesta sessió.	
<p style="text-align: center;">Avaluació:</p> <p>L'avaluació es portarà a terme a partir del full d'observació (ANNEX 8) que el professional anirà omplint a mesura que els alumnes vagin exposant les seves opinions.</p>	<p style="text-align: center;">Recursos Didàctics:</p> <p><u>Materials utilitzats:</u> -</p>

5.4.4 LÍNIA D'ACCIÓ 4

Taula 20. Descripció de les Unitats Didàctiques de la quarta línia d'acció

LÍNIA D'ACCIÓ 4		Així hem de viure	
UNITAT DIDÀCTICA	Nº de sessions	Durada	OBJECTIUS DIDÀCTICS
1.1 Per què hem de ser curosos amb el nostre cos?	1	60'	<ul style="list-style-type: none"> → Valorar la dimensió sexual humana com una font de salut i de qualitat de vida. → Identificar les conductes sexuals de risc per poder prevenir-les en un futur. → Conèixer les diferents malalties de transmissió sexual. → Conèixer els diferents mètodes anticonceptius i preventius. → Aprendre com s'utilitzen els diferents mètodes preventius/anticonceptius.
1.2 Conec els meus drets	1	60'	<ul style="list-style-type: none"> → Conèixer els drets sexuals. → Conèixer el significat d'abús sexual, assetjament, agressió i violació. → Adquirir habilitats socials necessàries per aprendre a prevenir, reaccionar, no portar a terme o denunciar conductes agressives.
1.3 Tancament	1	60'	<ul style="list-style-type: none"> → Realitzar un resum conjuntament sobre els conceptes treballats. → Valorar la línia d'acció. → Realitzar propostes de millora sobre la línia d'acció.

Taula 21. Unitat Didàctica “ Per què hem de ser respectuosos amb el nostre cos?”

Títol UD. 4.1: Per què hem de ser curosos amb el nostre cos?		
Destinatari: Alumnes de quart curs de l'Escola Andorrana de Santa Coloma.		
Lloc: Aula de tutoria dels alumnes		Temps: 60'
Objectius didàctics: → Valorar la dimensió sexual humana com una font de salut i de qualitat de vida. → Identificar les conductes sexuals de risc per poder prevenir-les en un futur. → Conèixer les diferents malalties de transmissió sexual. → Conèixer els diferents mètodes anticonceptius i preventius. → Aprendre com s'utilitzen els diferents mètodes preventius/anticonceptius.		
Continguts		
Fets/ Conceptes: -Salut sexual. -Conducta sexual de risc. -Malalties de transmissió sexual i embarassos no desitjats. -Mètodes anticonceptius i preventius. -Habilitats amb el funcionament dels diferents mètodes.	Procediments: -Escolta activa durant les explicacions teòriques. -Participació activa al llarg de les activitats.	Actituds: -Escolta activa -Respecte -Assertivitat -Empatia -Participació -Cooperació -Motivació
Metodologia		Temporalització:
		60'
1. Explicació de la sessió: El professional explicarà als alumnes el funcionament d'aquesta sessió.		5' \ 55'
2. Realització de l'activitat: En aquesta sessió els alumnes contaràn amb la presència d'una sexòloga que dirigirà la sessió fent un repàs sobre les diferents malalties de transmissió sexual. A continuació la sexòloga explicarà els diferents mètodes preventius i anticonceptius que existeixen, a més, explicarà com s'utilitzen. És important destacar que la sexòloga també parlarà dels embarassos no desitjats i de l'avort.		45' \ 10'
3. Cloenda: El professional repartirà el qüestionari de valoració de l'activitat, a més, es demanen els dubtes que hagin anat sorgint i s'aniran resolent.		10' \ 0'
Avaluació:		Recursos Didàctics:
		<u>Materials utilitzats:</u> -

L'avaluació de l'activitat es portarà a terme a partir del qüestionari d'avaluació que han de contestar els alumnes al finalitzar l'activitat. (ANNEX 4).

Títol UD. 4.2: Conec els meus drets		
Destinatari: Alumnes de quart curs de l'Escola Andorrana de Santa Coloma.		
Lloc: Aula de tutoria dels alumnes		Temps: 60'
Objectius didàctics: → Conèixer els drets sexuals. → Conèixer el significat d'abús sexual, assetjament, agressió i violació. → Adquirir habilitats socials necessàries per aprendre a prevenir, reaccionar, no portar a terme o denunciar conductes agressives.		
Continguts		
Fets/ Conceptes: -Drets sexuals -Concepte d'abús sexual, assetjament, agressió i violació -Habilitats socials	Procediments: -Escolta activa durant les explicacions teòriques. -Participació activa al llarg de les activitats.	Actituds: -Escolta activa -Respecte -Assertivitat -Empatia -Participació -Cooperació -Motivació
Metodologia		Temporalització:
		60'
1. Explicació de la sessió: El professional explicarà als alumnes el funcionament d'aquesta sessió.		5' \ 55
2. Dinàmica pel començament de la sessió: El professional portarà un rotlle de paper de vàter a classe i dirà als alumnes que agafin algun tros (mínim han d'agar un i màxim 4). Un cop els alumnes tinguin els trossos de paper, han de dir una cosa sobre ells mateixos per cada paper que hagin agafat. Aquesta dinàmica servirà per conèixer-nos més entre el professional i els alumnes, a més de crear un major ambient de confiança.		15' \ 40'
3. Realització de l'activitat: El professional repartirà als alumnes una fitxa amb preguntes de tipus test que hauran de contestar (ANNEX 7). Avisar als alumnes que no és cap examen i que pot haver-hi més d'una resposta correcta per pregunta.		20' \ 20'
4. Es porta a terme la correcció i es resolen els dubtes que vagin sorgint.		5' \ 5'

<p>5. Cloenda: El professional passa als alumnes el qüestionari de valoració de l'activitat.</p>	<p>5' \. 0'</p>
<p>Avaluació: L'avaluació de l'activitat es portarà a terme a partir del qüestionari d'avaluació que han de contestar els alumnes al finalitzar l'activitat. (ANNEX 4)</p>	<p>Recursos Didàctics: <u>Materials Utilitzats:</u> Fitxa de l'activitat, Rotlles de paper de vèter; bolígraf.</p>

Títol UD. 4.3: Tancament		
Destinatari: Alumnes de quart curs de l'Escola Andorrana de Santa Coloma.		
Lloc: Aula de tutoria dels alumnes		Temps: 30'
Objectius didàctics: → Realitzar un resum conjuntament sobre els conceptes treballats. → Valorar la línia d'acció. → Realitzar propostes de millora sobre la línia d'acció.		
Continguts		
Fets/ Conceptes: Resum dels aspectes treballats -Valoració de la línia d'acció -Valoració dels aprenentatges apresos o no	Procediments: -Escolta activa durant les explicacions teòriques. -Participació activa al llarg de les activitats.	Actituds: -Escolta activa -Respecte -Assertivitat -Empatia -Participació -Cooperació -Motivació
Metodologia		Temporalització:
		30'
1. Explicació de la sessió:		
El professional explicarà als alumnes el funcionament d'aquesta sessió		5 \ 25'
2. Realització de l'activitat:		
El professional animarà als alumnes (amb la seva ajuda) a fer un resum dels coneixements apresos al llarg de les sessions que s'han anat fent. El diàleg funcionarà per torns de paraula, per tant, es respectarà el torn de paraula que demani cada alumne. Es destacaran els conceptes teòrics que s'han après i també es destacaran els aprenentatges que han aportat les diferents activitats que s'han portat a terme.		10' \ 15'
2.1 A continuació, el professional demanarà als alumnes la seva opinió respecte el desenvolupament de la línia d'acció. S'agrairan propostes de millora i valoracions de les diferents activitats amb criteri. A més, també demanarà als alumnes que valorin en una escala de l'1 al 10 (sent 10 el màxim) el grau d'aprenentatge que han extret respecte aquesta planificació.		10' \ 5'

<p>3. Cloenda: El professional s'acomiada dels alumnes i fan una valoració sobre el funcionament d'aquesta sessió.</p>	<p>5' \ 0'</p>
<p>Avaluació: L'avaluació es portarà a terme a partir del full d'observació (ANNEX 8) que el professional anirà omplint a mesura que els alumnes vagin exposant les seves opinions.</p>	<p>Recursos Didàctics: <u>Materials utilitzats:</u> -</p>

6. APLICACIÓ

6.1 GESTIÓ I ORGANITZACIÓ INTERNA

En aquest apartat es defineixen els professionals que participen en el projecte, aquesta explicació està creada amb un organigrama.

A continuació també s'ha explicat la programació que s'ha pensat per executar el programa en qüestió.

Pel que fa als professionals, ja hem comprovat que el projecte compta amb la presència d'una educadora social (en aquest cas seré jo, Marina Gaeta, creadora del programa) i una sexòloga que portarà a terme una xerrada als alumnes de quart curs. Sabem que el projecte està pensat per executar-lo dins de l'Escola Andorrana de Santa Coloma i que aquesta conta amb la gestió i les subvencions del Ministeri d'Educació d'Andorra la Vella.

Així doncs l'organigrama dels agents educatius és el següent:

Figura 11: Organigrama

A partir de la representació de l'organigrama, podem comprovar que l'èxit del programa depèn de diferents agents que estan implicats. És per aquets motiu, que tots els participants han d'estar degudament coordinats i informats de les diferents evolucions que experimenti el programa.

Pel que fa als usuaris implicats, és important destacar que el projecte va destinat als alumnes de primer i de quart curs de l'Escola Andorrana de Santa Coloma, per tant, amb adolescents. És una edat que està condicionada per molts canvis ja siguin psicològics com físics, és per aquest motiu, que aquest projecte està pensat per donar de la mà als alumnes mentres viuen

aquesta transició vital. Aquest projecte va molt lligat amb la importància de l'afectivitat, és per aquest motiu, que educar en aquest aspecte és un dels aspectes claus i fonamentals.

L'època adolescent, i més concretament els alumnes de l'Escola Andorrana, a partir de l'estudi que hem pogut fer hem comprovat que presenten moltes dificultats per parlar dels aspectes sexuals, ja que, avui dia encara hi ha molts prejudicis i tabús.

És important, que els alumnes tinguin un ple coneixement sobre el seu propi cos, sobre les emocions que estan experimentant, sobre la fragilitat de les relacions interpersonals i la importància de mostrar-se tolerant i respectuós davant de qualsevol persona.

6.2 RECURSOS MATERIALS, HUMANS, RELACIONS INTERNES I EXTERNES

Pel que fa als recursos humans amb els quals compta el projecte és el de l'educadora social i la sexòloga. Aquestes dues professionals tenen un horari que es totalment compatible amb la hora de tutoria dels alumnes. Així doncs, no presentaran cap dificultat per assistir al recurs. Ambdues professionals han de comptar amb la diplomatura universitària de la seva professió. L'educadora social realitzarà 3 hores setmanals com a docent i dos hores més per realitzar les tasques de coordinació, seguiment, administratiu i altres (tots ells necessaris per obtenir un bon funcionament del projecte).

La sexòloga realitzarà una hora setmanal com a docent, ja que, només intervé en una activitat que correspon als alumnes de quart. Tanmateix, realitzarà dues hores més per realitzar les tasques de coordinació que hem comentat anteriorment.

Pel que fa als recursos materials cal destacar que les activitats es realitzaran a les aules de tutoria que tinguin assignades cada un dels grup classe.

Recursos estructurals: Aules de tutoria dels alumnes, 2 lavabos, despatx de coordinació pel docent.

Fungibles: Bolígrafs, retoladors, folis, blutack

No fungibles: Taules, cadires, projector amb pantalla digital, ordinadors, impressora, pissarra, retoladors de pissarra.

Pel que fa als recursos econòmics és important tenir en compte que el projecte requereix que es comprin els materials fungibles. A més tindrà la cessió dels recursos estructurals i els materials no fungibles per part de l'Escola Andorrana de Santa Coloma.

6.3 CALENDARI, PLA D'ACTUACIÓ

El projecte Fes Suc amb la Sexualitat té una duració de dos mesos, ja que, la planificació també consta amb l'organització i les gestions que s'han de dur a terme abans d'iniciar les sessions amb els alumnes. D'una banda, el dia 8 de setembre és quan s'ha de tenir el primer contacte amb l'Escola Andorrana per fer les peticions pertinents i poder tenir una bona coordinació. D'altra banda, el dia 29 d'octubre és quan es realitza la última reunió amb l'equip de professionals i es valora conjuntament la implantació del projecte que s'ha dut a terme.

En aquest apartat és important tenir present d'una banda les actuacions que estan previstes dins de les activitats i per tant de les UD i d'altra banda, també s'han de tenir en compte la previsió que s'ha de fer abans de començar a dur a terme les activitats. Així doncs, destaquem dos tipus de blocs a tenir en compte al pla d'actuació: la informació relacionada amb la planificació i organització de les sessions i la informació relacionada amb la dinàmica del projecte.

INFORMACIÓ RELACIONADA AMB LA PLANIFICACIÓ I ORGANITZACIÓ DE LES SESSIONS:

Incorporació dels professionals que intervenen en el projecte.

Petició a l'Escola per demanar la sala en la qual es portarà a terme les activitats.

Petició al Ministeri i a l'escola pel material que es necessita.

Coordinació amb l'escola i el Ministeri d'Educació.

INFORMACIÓ RELACIONADA AMB LA DINÀMICA DEL PROJECTE:

Coordinació amb els pares dels alumnes.

Informar a l'AMPA sobre la importància de rebre els coneixements que oferim.

Reunions de seguiment del projecte amb el Ministeri i els coordinadors de l'escola

La proposta té una duració de dos mesos, ja que, el projecte comença a coordinar-se a principi de curs (setembre) però no es porta a terme l'actuació directa fins a l'octubre. És al setembre que els pares rebran informació sobre el projecte i de les dinàmiques que es portaran a terme al llarg del mes.

Taula 24. Calendari del pla d'actuació

SETEMBRE 2021						
DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES	DISSABTE	DIUMENGE
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
Inici dels professionals del centre educatiu		Petició de les sales de tutoria a l'escola Andorrana de Santa Coloma	Petició del material escolar que necessitarem per dur a terme les activitats	Coordinació amb el Ministeri d'Educació d'Andorra la Vella		
13	14	15	16	17	18	19
Coordinació amb l'escola Andorrana de Santa Coloma						
20	21	22	23	24	25	26
Oferta d'informació a l'AMPA i als pares dels alumnes de l'escola en qüestió						

27	28	29	30			
----	----	----	----	--	--	--

Taula 25. Calendari del pla d'actuació

Octubre 2021						
DILLUNS	DIMARTS	DIMECRES	DIJOUS	DIVENDRES	DISSABTE	DIUMENGE
				1	2	3
4 Inici de les dinàmiques	5 UD 1.1. amb els alumnes de primer curs	6 UD 1.2 amb els alumnes de primer curs	7 UD 1.3 amb els alumnes de primers curs	8 Reunions de seguiment amb els professionals de l'escola i la coordinadora de del Ministeri d'Educació	9	10
11	12 UD 2.1 amb els alumnes de primer curs	13 UD. 2.2 amb els alumnes de primer curs	14 UD. 2.3 amb els alumnes de primer curs	15 Reunions de seguiment amb els professionals de l'escola i la coordinadora de del Ministeri d'Educació	16	17

18	19 UD. 3.1 amb els alumnes de quart curs	20 UD. 3.2 amb els alumnes de quart curs	21 UD. 3.3 amb els alumnes de quart curs	22 Reunions de seguiment amb els professionals de l'escola i la coordinadora de del Ministeri d'Educació	23	24
25	26 UD. 4.1 amb els alumnes de quart curs	27 UD. 4.2 amb els alumnes de quart curs	28 UD. 4.3 amb els alumnes de quart curs	29 Reunions de seguiment amb els professionals de l'escola i la coordinadora de del Ministeri d'Educació	30	31

6.4 PRESSUPOST FINANÇAMENT

Les despeses que suposarà el projecte i les fonts de finançament que s'obtidran han d'estar premeditades amb antelació per poder fer realitat qualsevol projecte. En primer lloc s'expliquen les sis despeses d'aquest projecte i en segon lloc, les fonts d'ingrés que s'haurien d'obtenir.

DESPESES

- Cost del disseny del projecte: Existeix també la possibilitat de vendre el projecte pensat i planificat, per aquest motiu, és necessari calcular el seu cost. Per realitzar aquest projecte he invertit 150 hores a 10€ el preu de cada una. Així doncs, el cost que suposa només el disseny d'aquest projecte és de 1.500€.

- Educadora social: Segons les dades del BOPA sobre la contractació de personal publicat el 6 de juny del 2018 una educadora social rep una retribució anyal bruta de 23.892,05 euros, distribuïts en 13 pagues. Per tant, al mes el professional rep 1.837€ bruts. Així doncs, si el professional treballa 40h a la setmana vol dir que en un mes realitza 200 hores. Per tant, si dividim 1.837,35 entre les 200 hores del mes, sabem que la hora la cobra a 9'18€.
La tasca de l'educadora social és de 5 hores a la setmanes durant 7 setmanes. El salari de la professional durant aquest projecte és de 321,3€.

- Sexòloga: Una sexòloga cobra 12 € a la setmana i en aquest projecte la seva intervenció és de 3 hores durant una setmana. Així doncs, la tasca d'aquesta professional en aquest projecte és de 36€.

- Fotocòpies: En tot el projecte se'ls repartirà als alumnes un seguit de fitxes que necessitaran per poder seguir algunes activitats, a més, l'educadora també en necessitarà per dur a terme les fitxes d'observació. A continuació s'especifiquen la quantitat i el tipus de fitxes que es necessitaran:
 1. Fitxes de valoració: Al finalitzar totes les sessions els alumnes hauran de omplir la fitxa de valoració de l'activitat. Portarem a terme 12 sessions i són 160 alumnes. Així doncs, necessitem per les fitxes de valoració 1920 fotocòpies.

2. Fitxa del cos humà: Aquesta sessió és pels alumnes de primer curs, és a dir, per 90 alumnes. Es requereixen 95 fitxes per si alguna s'extravia.
3. Fitxa per l'activitat "Trenquem tabús": Per aquesta fitxa necessitem 3 còpies ja que, es tallaran els quadrats amb frases per repartir-los als alumnes.
4. Fitxa per l'activitat "M'estimo i m'accepto": Aquesta sessió està pensada pels alumnes de quart que són 70 alumnes. Com abans, es demanaran 75 fitxes per si alguna còpia s'extravia.
5. Fitxes d'observació: Durant les quatre sessions de tancament l'educadora ha d'omplir les fitxes d'observació. Així doncs, es necessiten 4 còpies.
6. Fitxa per l'activitat "conec els meus drets": Aquesta sessió està pensada pels alumnes de quart que són 70 alumnes però, demanarem 75 per si alguna fitxa s'extravia.

En definitiva, es necessita per tot el projecte un total de 2.172 fotocòpies. El preu de cada una és de 0,5€ per tant, el cost de fotocòpies és de 1.086€.

- Material d'oficina: Pel que fa al material d'oficina el projecte s'associarà a l'empresa de material Carlin d'Andorra la Vella. Aquesta empresa s'encarrega d'assessorar sobre el material que encaixa amb la finalitat dels projectes i de les empreses que sol·liciten el seu servei i preparen el pressupost. El material que es necessitarà són fulls blancs, bolígrafs, blutack, retoladors de pissarra, fundes per plastificar fulls i altres.

A continuació s'exposa el material que es demanarà i el preu que té cada article en funció dels preus de la botiga esmentada:

1. Bolígraf bic cristal: 165 bolígrafs a 0,26€ la unitat. Per tant, 42,9€ en total.
2. Paper blanc din A4 de 500 fulls: 1 paquet de fulls costa 3,90€. Necessitarem 5 paquets de fulls (2.500 unitats). Per tan, són 19,5€ en fulls blancs.
3. Blutack: 1 paquet de 1,35€ la unitat. Per tant, són 2,7€.
4. Retoladors de pissarra: 1 paquet amb quatre retoladors són 3€.
5. Fundes de plastificar: 1 rotlle per 2,40€.

Així doncs, el cost del material d'oficina és de 70,5€.

- Lloguer de l'aula: El lloguer de l'aula pot ser de 50€/h, 160€ el mig dia o 225€/dia segons l'empresa "Smart Executive Centers" que lloga sales a Andorra la Vella. En el nostre cas, necessitarem 16 sales on poder dur a terme les classes i també les reunions de coordinació. El lloguer es portarà a terme una hora per dia. Així doncs, el lloguer de les sales suposa un cost de 800€.

FONTS D'INGRÉS:

La primera font d'ingrés que obtindrem per dur a terme el projecte correspon a l'empresa Andorra Bussines, coneguda també com Actua Andorra.

Actua, destina en concepte 180.000 euros en subvencions i ajudes econòmiques, i l'import màxim és de 6.000 euros per beneficiari. Així doncs, l'ajuda que nosaltres necessitaríem s'ajusta a la perfecció a la subvenció que ens podria donar aquesta empresa.

Evidentment, tenir només una única font de finançament pot suposar un risc pel desenvolupament del projecte. Així doncs, s'ha considerat necessari buscar altres fonts de finançament per si la primera opció no ens atorga l'ajuda.

Una altra possible font de finançament pot ser el Govern d'Andorra i el Ministeri d'Educació ja que, aquests organismes si els hi sembla un projecte atractiu el poden arribar a subvencionar en la seva totalitat. Al ser un projecte per una escola pública, i adreçat a millorar l'educació dels joves és molt possible que el Govern accepti la proposta. Cal destacar que el Govern d'Andorra destina fins a 160.000€ en ajudes pels joves emprenedors. Cada ajuda correpon a 4.000€ per cada beneficiari, per tant, continuem respectant els requisits que demanen.

L'última font de finançament a la que podem optar és a través de l'ajuda privada d'inversos que vulguin col·laborar i implicar-se amb el projecte. Aquesta font de finançament requereix dur a terme una cerca d'inversors.

Taula 26. Pressupost del projecte

PRESSUPOST			
DESPESES			
	Despesa en unitats o en €	Unitats	Despesa total €
DESPESES DE LA CREACIÓ DEL PROJECTE			
Disseny del projecte	10€/h	150h	1.500€
DESPESES DEL PERSONAL			
1. Educadora Social	9'18€/h	5h/ Setmana 7 Setmanes	321,3€
2. Sexòloga	150€	3h/setmana 1 setmana	150€
DESPESES DE MATERIAL			
Copisteria	2.172 unitats 0'5€/u	160 alumnes	1.086€
Compra del material d'oficina	-160 bolígrafs a 0,26€/u. -5 paquets de fulls blancs a 3'90€/u. -2 paquets de blutack a 1,35€/u. -1 paquet de retoladors de pissarra a 3€. -1 rotlle de paper per plastificar a 2,40€.	160 alumnes	70'5€
Lloguer de les aules	16 sessions d'una hora. Cost del lloguer de les sales d'una hora equival a 50€.	7 Setmanes	800€
TOTAL DESPESES			3.927, 8€
FONTS D'INGRÉS		INGRESSOS en €	
Andorra Actua		3.927,8 €	
ALTRES OPCIONS DE FINANÇAMENT			
Govern d'Andorra la Vella		3.927,8 €	
Inversors Privats		3.927,8 €	
TOTAL INGRESSOS			3.927,8 €

7. AVALUACIÓ

Aquesta proposta de projecte de salut afectivo sexual amb joves, té clarament d'acompanyament angular la seva metodologia. Com qualsevol acompanyament cal estar atents a tot allò que afecti o pugui afectar al creixement o realització de l'objectiu final.

7.1 AVALUACIÓ INICIAL

Per realitzar l'avaluació inicial de projecte empraré la tècnica SODA-MECA, la qual facilita el diagnòstic objectiu de la realitat, ja que ens permet identificar els punts forts i febles de la realitat. A més, aquesta estratègia permet potenciar els aspectes positius i poder afrontar i detectar els aspectes negatius. El sistema avaluatiu que s'utilitza en aquest apartat permet plantejar una primera fase de diagnòstic i una altra fase de que ajuda a transformar el diagnòstic en possibles estratègies. Aquest sistema permet detectar: els elements satisfactoris que han de mantenir-se; els elements detectats com oportunitats que han d'explotar-se; els elements que detecten debilitat que cal corregir i finalment si es detecta una amenaça que cal afrontar.

Com hem anat veient al llarg del projecte les persones implicades en el desenvolupament d'aquest projecte són l'equip (educadora, sexòloga) i els alumnes de l'Escola Andorrana de Santa Coloma. A més també està involucrada l'Escola Andorrana de Santa Coloma.

A continuació es mostra la regla del SODA- MECA:

Taula 27. Avaluació inicial SODA- MECA

ELEMENTS	ACCIONS	
(S) SATISFACTORI	(M) MANTENIR-HO	ESTRATÈGIES
<p>-Aconseguir un ambient positiu i una bona relació amb les persones destinatàries del projecte.</p> <p>-Aconseguir un ambient positiu i una bona relació amb els professionals, l'equip i els agents implicats com, l'Escola Andorrana.</p> <p>-Disposar d'un espai específic que estiguin ben a condonat i sigui correcte pel desenvolupament de les sessions i les reunions de coordinació.</p> <p>-Aconseguir una bona involucració i satisfacció per part dels pares dels alumnes.</p>	<p>-Reforçar els vincles amb els destinataris del projecte.</p> <p>Establint una bona comunicació sent assertiva i treballant l'empatia.</p> <p>-Reforçar el vincle amb l'equip, tenir una bona coordinació i comunicació amb tots els aspectes del projecte.</p> <p>-Tenir cura del material i de les instal·lacions que ens ofereixin.</p> <p>-Reforçar la comunicació amb els pares i informar-los de la importància del projecte.</p>	<p>-Realitzar activitats que estiguin relacionades en millorar les dinàmiques abans de dur a terme les activitats del projecte.</p> <p>-Establir reunions setmanals en les quals l'equip i la presentant de l'escola puguin discutir els diferents assumptes que estiguin relacionats amb el desenvolupament del projecte.</p> <p>-Escoltar i intentar aprendre de les experiències dels companys i companyes.</p> <p>-Revisar al final de cada sessió que el materials i les instal·lacions estiguin en bon estat.</p> <p>-Enviar notes informatives als progenitors perquè sàpiguen per què és important aquest projecte. A més en aquestes notes caldrà especificar el transcurs de les sessions, explicant que es portarà a terme.</p>

(O) OPORTUNITAT	(E) EXPLORAR-LA	ESTRATÈGIES
<p>-Predisposició i implicació dels alumnes en dur a terme les activitats proposades.</p> <p>-Aportacions dels alumnes expressant les seves necessitats, curiositats i preocupacions envers la sexualitat.</p>	<p>-Motivar la participació de tots els alumnes.</p> <p>-Creació de dinàmiques que tinguin espais on puguin expressar les seves opinions.</p>	<p>-Creació d'activitats i espais que tinguin com a finalitat compartir el seu punt de vista i millorar la seva pròpia valoració. Fer que se sentin protagonistes i adaptar les activitats en funció del que necessiten.</p> <p>-Potenciar i motivar el fet que puguin compartir la seva opinió en espais del projecte. És el cas dels debats i del final de cada sessió per poder parlar de dubtes i preocupacions.</p>
(D) DESFAVORABLE	(C) CORREGIR-HO	ESTRATÈGIES
<p>-Fes suc amb la Sexualitat és un projecte que actua en l'àmbit de l'educació afectivo sexual i pot ser mal percebut per part dels progenitors del projecte</p> <p>-L'Escola Andorrana coopera amb diferents projectes per poder treballar amb els alumnes. És complicat que el projecte en qüestió pugui tenir una llarga de més de dos mesos.</p>	<p>-Fer que els progenitors siguin també participants del projecte i puguin col·laborar amb els aprenentatges dels seus fills i filles.</p> <p>-Col·laborar conjuntament amb l'escola per treballar en l'ampliació del projecte i poder treballar amb altres cursos.</p>	<p>-Ajudar als alumnes a millorar la seva comunicació amb els pares, potenciant el fet que demanin els dubtes que no han resolt a les activitats.</p> <p>-Informar mitjançant les notes informatives de l'escola el funcionament del projecte i les activitats que es porten a terme.</p> <p>-Intercanviar informació</p> <p>-Compartir coneixements.</p> <p>-Millorar la comunicació.</p>

(A) AMENAÇANT	(A) AFRONTAR-HO	ESTRATÈGIES
<p>-Manca de motivació a causa del poc coneixement sobre la importància de l'educació en afectivitat.</p>	<p>- Informar respecte la importància d'educar en l'afectivitat, sobretot en el marc de la sexualitat i el projecte.</p>	<p>-Creació d'espais d'informació. -Disposar de follets informatius i dur a terme divulgació per xarxes socials. -Treballar conjuntament amb el Ministeri d'Educació i l'Escola Andorrana per donar a conèixer el projecte.</p>

Per tal de poder avaluar les accions que hi ha esmentades al SODA-MECA s'ha elaborat la definició dels diferents indicadors i estàndards. Aquesta definició facilitarà la valoració i l'avaluació del projecte.

Taula 28. Definició dels valors i dels estàndards del SODA- MECA

REGLA SODA-MECA	ACCIONS (MECA)	INDICADORS	ESTÀNDARDS	FONT DE VERIFICACIÓ
MANTENIR	-Reforçar els vincles amb els destinataris del projecte. Establint una bona comunicació sent assertiva i treballant l'empatia.	Quantitat de valoracions positives en les enquestes de valoració que es passen al finalitzar totes les sessions (ANNEX 4). Revisar els comentaris i els aspectes a millorar que marquin els alumnes.	El 70% de les valoracions que han fet els alumnes a l'enquesta són positives.	Plantilla de seguiment de les activitats realitzades.
	-Reforçar el vincle amb l'equip, tenir una bona coordinació i comunicació amb tots els aspectes del projecte.	Quantitat de les valoracions positives que es realitzen a les reunions de coordinació amb l'equip professional.	7 de cada 10 sessions sobre el funcionament del projecte i les activitats són positives.	Diari de camp.
	-Tenir cura del material i de les instal·lacions que ens ofereixin.	Nombre de vegades que s'ha hagut de realitzar alguna reparació al material o les instal·lacions.	-Entre 0 i 4 = Correcte -Entre 5 i 6 = Incorrecte -Entre 7 i 10 = Molt incorrecte	Plantilla de seguiment de les reparacions portades a terme.
	-Reforçar la comunicació amb els pares i informar-los de	Nombre de queixes per part dels pares respecte el	-Entre 0 i 4 = Molt Incorrecte.	Plantilla de seguiment de la valoració dels

	la importància del projecte.	funcionament del projecte.	-Entre 5 i 6 = Incorrecte. -Entre 7 i 10 = Correcte.	progenitors respecte el projecte.
EXPLORAR	-Motivar la participació de tots els alumnes.	% d'assistència en les sessions de les activitats.	-Entre 0% i el 25% = Insuficient. -Entre el 26% i el 50% = Suficient. -Entre el 51% i el 75% = Notable. -Entre el 76% i el 100% = Excel·lent.	Llistat d'assistència.
	-Creació de dinàmiques que tinguin espais on puguin expressar les seves opinions.	Quantitat de valoracions positives en les enquestes de valoració que es passen al finalitzar totes les sessions (ANNEX 4). Revisar els comentaris i els aspectes a millorar que marquin els alumnes.	El 70% de les valoracions que han fet els alumnes a l'enquesta són positives.	Plantilla de seguiment de les activitats realitzades.
CORREGIR	-Fer que els progenitors siguin també participants del projecte i puguin col·laborar amb els aprenentatges dels seus fills i filles.	Quantitat de queixes o suggeriments dels pares respecte la implementació del projecte amb els seus fills i filles.	-Entre 0 i 4 queixes = Correcte. -Entre 5 i 6 queixes insuficient = Incorrecte. -Entre 7 i 10 queixes = Molt incorrecte.	Plantilla de seguiment de la valoració dels progenitors respecte el projecte.

	-Col·laborar conjuntament amb l'escola per treballar en l'ampliació del projecte i poder treballar amb altres cursos.	% de la realització conjunta amb tot l'equip professional implicat en el projecte.	-Entre 0 i 30% = Insuficient. -Entre 31% i 60% = Suficient. -Entre 61% i el 100% = Excel·lent.	Registre de les reunions de coordinació.
AFRONTAR	Informar respecte la importància d'educar en l'afectivitat, sobretot en el marc de la sexualitat i el projecte.	Nombre de sessions informatives que s'han portat a terme	-Entre 0 i 1= Insuficient. -Entre 2 o més sessions = Suficient.	Diari de camp.

7.2. AVALUACIÓ DE PROCÈS

En aquest apartat de l'avaluació es pretén generar una recollida de dades manera estructurada per poder dur a terme un seguiment del funcionament quotidià del projecte. A més permet valorar la coherència en relació al disseny del projecte inicial per poder reformular l'orientació del treball i detectar els factors que pertorben el seguiment del projecte.

Aquesta avaluació té l'objectiu de millorar les possibilitats del projecte i els participants a més d'informar sobre l'evolució que pateix la implementació.

És important destacar que aquest apartat se centra en els següents àmbits:

- La implementació.
- El seguiment de les activitats.
- L'impacte.
- El funcionament.
- La comunicació.

IMPLEMENTACIÓ

Taula 29. Avaluació de procés de la implementació

OBJECTIU GENERAL	Garantir l'accés a una vida sexual saludable, responsable i positiva.	
Indicador quantitatiu	Estàndard	Font de verificació
% dels recursos i materials que s'havien previst utilitzar.	<ul style="list-style-type: none"> - Entre 0 i 33% = Insuficient. - Entre 34% i 69% = Suficient. - Entre 70% i el 100% = Excel·lent. 	Quadre de registre dels recursos i els materials previstos pel desenvolupament del projecte.
% del finançament rebut.	<ul style="list-style-type: none"> - Entre 0 i 33% = Insuficient. - Entre 34% i 69% = Suficient. - Entre 70% i el 100% = Excel·lent. 	Quadre de registres de les fonts de finançament sol·licitades.
Indicador qualitatiu	Estàndard	Font de verificació
Funcionament i implementació de les activitats.	<ul style="list-style-type: none"> Correcte. Incorrecte. 	Enquesta de valoració.

Implementació del projecte tal i com s'havia previst.	Gens. Poc. Bastant. Molt.	Enquesta de valoració.
---	------------------------------------	------------------------

SEGUIMENT DE LES ACTIVITATS

Taula 30. Avaluació de procés del seguiment de les activitats

OBJECTIU GENERAL	Garantir l'accés a una vida sexual saludable, responsable i positiva.	
Indicador quantitatiu	Estàndard	Font de verificació
% d'activitats previstes que s'han realitzat	- Entre 0 i 33% = Insuficient. - Entre 34% i 69% = Suficient. - Entre 70% i el 100% = Excel·lent.	Calendari de les activitats.
% del compliment del calendari.	- Entre 0 i 33% = Insuficient. - Entre 34% i 69% = Suficient. - Entre 70% i el 100% = Excel·lent.	Calendari de les activitats.
% d'activitats previstes i que no s'han portat a terme.	- Entre 0 i 33% = Insuficient. - Entre 34% i 69% = Suficient. - Entre 70% i el 100% = Excel·lent.	Quadre de registre de les activitats previstes.
Indicador qualitatiu	Estàndard	Font de verificació
Coherència dels procediments respecte els objectius plantejats.	Gens. Poc. Bastant. Molt.	Qüestionari valoratiu.
Nivell de satisfacció de les persones destinatàries.	Gens. Poc. Bastant. Molt.	Qüestionari valoratiu.
Participació dels alumnes.	Gens. Poc.	Diari de camp

	Bastant. Molt.	
--	-------------------	--

IMPACTE

Taula 31. Avaluació de procés de l'impacte

OBJECTIU GENERAL	Garantir l'accés a una vida sexual saludable, responsable i positiva.	
Indicador quantitatiu	Estàndard	Font de verificació
Canvis per part de l'Escola Andorrana de Santa Coloma després de realitzar el projecte.	<ul style="list-style-type: none"> - Entre 0 i 5 = Insuficient. - Entre 6 i 10 = Suficient. - Entre 11 i 15 = Excel·lent 	Quadre de registre dels canvis realitzats per part de l'Escola Andorrana de Santa Coloma.
Indicador qualitatiu	Estàndard	Font de verificació
Projecte ampliat als altres cursos.	<p>Gens.</p> <p>Poc.</p> <p>Bastant.</p> <p>Molt.</p>	Enquesta valorativa a l'equip professional del centre escolar.

FUNCIONAMENT

Taula 32. Avaluació de procés del funcionament

OBJECTIU GENERAL	Garantir l'accés a una vida sexual saludable, responsable i positiva.	
Indicador quantitatiu	Estàndard	Font de verificació
Nivell de compromís amb el projecte.	<ul style="list-style-type: none"> - Entre 0 i 33% = Insuficient. - Entre 34% i 69% = Suficient. - Entre 70% i el 100% = Excel·lent. 	Llista d'assistència.
Indicador qualitatiu	Estàndard	Font de verificació
Relació amb els agents i els professionals de l'escola.	<p>Només s'ha contactat una vegada = Insuficient.</p> <p>S'ha contactat al menys quatre vegades = Correcte.</p> <p>S'ha contactat més de cinc vegades = Excel·lent.</p>	Acta de les reunions amb l'equip del centre escolar.

COMUNICACIÓ

Taula 33. Avaluació de procés de la comunicació

OBJECTIU GENERAL	Garantir l'accés a una vida sexual saludable, responsable i positiva.	
Indicador quantitatiu	Estàndard	Font de verificació
Nombre de reunions realitzades entre tots els professionals implicats.	<ul style="list-style-type: none">- Entre 1 i 3 = Insuficient.- Entre 4 i 6 = Correcte.- Entre 7 i 10 = Excel·lent.	Acta de les reunions.
Indicador qualitatiu	Estàndard	Font de verificació
Compliment dels objectius gràcies a la comunicació.	Gens. Poc. Bastant. Molt.	Enquesta valorativa.

7.3 INDICADORS D'AVALUACIÓ

PERTINENÇA:

En l'aplicació d'aquest projecte té una gran importància el sentiment de pertinença que tenen els alumnes amb el seu grup classe, per tant, és primordial mantenir aquest sentiment. El sentiment de pertinença és el que pot arribar a crear una comunitat entre els joves igualitària, justa, tolerant i lliure de prejudicis i tabús. D'aquesta manera, el sentiment de pertinença és el que també empunyarà als joves a millorar el seu autoconeixement i autonomia.

SUFICIÈNCIA:

La suficiència d'aquest projecte recau en gran part amb l'equip professional que el compona. En aquest sentit, és necessari (per poder acomplir els objectius estipulats) disposar d'un equip professional qualificat. A part d'això, també és important reforçar les relacions entre els diferents agents per obtenir un bon ambient de treball i aconseguir que la coordinació sigui en quantitat i de qualitat. La bona coordinació és el que permetrà donar resposta a la problemàtica que s'ha diagnosticat.

EFICÀCIA:

Per tal d'assegurar l'eficàcia del treball és a dir, l'acompliment de l'objectiu general i els específics és necessari tenir un pla d'avaluació. Aquest pla avaluatiu és el que determinarà si

el projecte ha estat eficaç o no, és a dir, si les accions que s'han planificat han pogut donar resposta a les necessitats que s'han detectat. Així doncs, l'avaluació ha de determinar si s'ha pogut garantir als alumnes una vida sexual saludable, responsable i positiva.

EFICIÈNCIA:

Per tal de saber si el projecte ha estat eficient és important definir els recursos tant econòmics com materials que s'han de destinar per poder tirar endavant del projecte. Per tant, el projecte en qüestió serà eficient en el moment en el qual els recursos (siguin quins siguin) s'hagin explotat al màxim.

Aquest projecte també serà eficient en el moment en el qual els professionals basin i s'esforcin en assolir els objectius que s'han proposat. Gran part dels esforços han d'anar destinats en generar vincles amb els alumnes i crear un espai on els alumnes se sentin lliures en poder expressar les seves opinions.

7.4 INSTRUMENTS D'AVALUACIÓ

A continuació s'expliquen els diferents instruments d'avaluació que s'han d'utilitzar en la implementació del projecte:

- **El diari de camp:** Aquest instrument d'avaluació s'ha d'utilitzar al llarg de tot el projecte. S'han d'apuntar tots els aspectes que vagin passant al llarg de les sessions. Aquest instrument permet enregistrar totes les idees que van apareixen i les observacions que sorgeixen respecte el desenvolupament de les activitats.
- **Registre de les reunions de coordinació:** Aquest instrument d'avaluació s'utilitza abans, durant i després de dur a terme les reunions amb l'equip professional. Aquesta plantilla permet valorar la cohesió i el funcionament de l'equip professional. A més, permet tenir una referència sobre la comunicació que hi ha entre els agents professionals.
- **Plantilla de seguiment de les reparacions que s'han de portar a terme:** Aquesta plantilla serveix per anotar els materials que s'han malbaratat al llarg del projecte. La utilitat d'aquest instrument és tenir una idea sobre el manteniment que s'està seguint amb el material i la disposició de l'entorn que

tenim. Aquesta plantilla s'ha d'emplenar per part de l'educadora al finalitzar les sessions.

- **Llistat d'assistència:** Aquest instrument serveix per anotar l'assistència dels alumnes en les activitats que s'han anat creant. Aquesta llista s'ha d'emplenar al principi de totes les sessions.
- **Plantilla de seguiment de la valoració dels progenitors respecte el projecte:** Aquest instrument serveix per anotar les queixes/ suggeriments/ observacions que es puguin anar rebent per part dels pares. Aquesta plantilla s'emplenarà sempre que l'escola notifiqui a l'educadora algun comentari per part dels progenitors i que tingui a veure amb el projecte.
- **Plantilla de seguiment de les activitats realitzades:** Amb aquest instrument podrem observar si hem pogut realitzar totes les activitats previstes en cada sessió. Per tant, serveix per identificar si fem el temps de la forma s'havia planificat.
- **Enquestes valoratives:** Aquestes enquestes les contestaran els alumnes al final de cada sessió. Serveixen per obtenir informació sobre el nivell de satisfacció dels alumnes. Per tant, els resultats de les enquestes ens poden oferir una visió més personal de l'acció que s'ha portat a terme.

7.5 AVALUACIÓ FINAL I D'IMPACTE

Després de dur a terme la implementació del projecte és important saber com ha estat l'impacte del projecte, és a dir, si s'ha donat resposta o no a les necessitats que s'han detectat i que es volien abordar.

Com ja hem comentat al llarg de l'avaluació serà molt important rellegir els qüestionaris de valoració que han anat contestant els alumnes al final de cada sessió. En aquest qüestionari els alumnes han d'haver identificat els punts febles i això servirà per poder millorar-los en futur.

Per finalitzar l'apartat de l'avaluació és important destacar que es tindran en compte uns paràmetres bàsics que serviran per saber si el projecte ha tingut l'impacte que hem esperat des d'un inici o no. Aquest paràmetres estan definits a la següent taula.

Taula 34. Avaluació final i d'impacte

ÍTEMS A AVALUAR	SÍ	NO	COMETARIS
S'han disposat dels ingressos esperats?			
Les despeses han estat majors del que s'havia esperat?			
S'ha pogut seguir el calendari previst en el desenvolupament del projecte?			
La temporalització del projecte ha estat suficient?			
S'han assolit els aspectes els quantitativs i qualitativs que s'havien previst?			
La comunicació entre els diferents agents professionals ha estat suficient per poder desenvolupar el projecte?			

8. CONCLUSIONS

En definitiva, el projecte Fes Suc amb la Sexualitat està pensat per esser implementat al coprincipat d'Andorra la Vella, concretament a l'Escola Andorrana de Santa Coloma. El projecte en qüestió gira entorn l'àmbit de la sexualitat i l'afectivitat i està destinat a la població juvenil per poder evitar el risc de determinades conductes.

L'objectiu general és garantir l'accés a una vida sexual responsable, positiva i saludable als alumnes de primer i de quart curs de l'escola esmentada. Per fer possible aquest projecte s'han detectat les necessitats dels joves a partir d'una enquesta que han contestat els alumnes implicats i una entrevista a la directora del centre. Les necessitats que pretén abordar aquest projecte són: entendre què és la sexualitat i l'educació afectivo sexual; entendre el funcionament del propi cos; reforçar l'autoestima i l'autoimatge dels alumnes a partir de la gestió emocional i l'adquisició d'habilitats socials; millorar el diàleg comunicatiu envers la sexualitat i crear un diàleg lliure de prejudicis i tabús.

Per poder afrontar aquestes necessitats s'han creat quatre línies d'acció diferents amb tres sessions cada una. Dues línies d'acció estan pensades per dur-les a terme amb els/les alumnes de primer curs i les altres dues per portar-les a terme amb els/les alumnes de quart curs. Així doncs, totes les sessions estan pensades per portar-les a terme a un moment determinat, és a dir, estan adaptades a cada moment vital dels joves.

A partir de l'estudi de diferents fonts i de la detecció de necessitats és important tenir en compte que l'adolescència és una etapa condicionada per molts canvis ja siguin psicològics com físics, per aquest motiu, el projecte pretén oferir la mà als alumnes mentre experimenten aquesta transició cap a la vida adulta. Els alumnes en qüestió hem pogut comprovar que presenten moltes dificultats per parlar dels aspectes sexuals, ja que, avui dia encara hi ha molts prejudicis i tabús.

És important, que els alumnes tinguin un ple coneixement sobre el seu propi cos, sobre les emocions que estan experimentant, sobre la fragilitat de les relacions interpersonals i la importància de mostrar-se tolerant i respectuós davant de qualsevol persona.

Pel que fa a les limitacions que he viscut a l'hora de realitzar aquest projecte han estat les autoritzacions dels pares per a realitzar l'enquesta que m'ha servit per detectar les necessitats. Per motius aliens a l'elaboració del projecte no s'ha pogut determinar la quantitat d'alumnes que no van portar l'autorització firmada. Així doncs, els resultats d'aquest projecte s'han vist una mica afectats per motius que no estaven en les meves mans.

Pel que fa al paper d'alguns pares que no van voler firmar l'autorització per realitzar l'enquesta m'ha fet pensar que és evident que en un futur la posició de les famílies pot ser una limitació per l'òptim funcionament del projecte.

Una altra limitació que m'agradaria destacar és el fet que l'Escola Andorrana només dedica una sessió amb cada curs per treballar l'educació sexual. A més, la sessió anual que programen és basa en dur a terme xerrades relacionades amb la prevenció de malalties de transmissió sexual dirigides per experts. Com va dir la directora de l'escola a l'entrevista, aquest fet és degut a la falta de temps que tenen (ja que, em va dir que treballen altres problemàtiques) i també per la falta de recursos econòmics.

Aquesta problemàtica em fa pensar que potser l'escola no està disposada a invertir dos mesos per treballar els aspectes que proposa el projecte.

Pel que fa a les línies de futur, és a dir, cap a on m'agradaria continuar aquesta investigació m'agradaria que aquest projecte pogués arribar als altres cursos (segon i tercer curs). M'agradaria poder entendre les necessitats que presenten tots els alumnes de l'escola per poder donar suport i resposta a les seves inquietuds.

Un altre aspecte que m'agradaria abordar en un futur és poder implementar aquest projecte a totes les escoles del país. M'agradaria poder intervenir en tots els sistemes educatius que té Andorra adaptant-me a les necessitats que presentin els alumnes de cada centre.

En definitiva m'agradaria recordar que es tracta d'un projecte pilot que encara no s'ha aplicat en cap moment, per tant, no s'han pogut recollir resultats reals sobre l'impacte que pot ocasionar la realització del projecte. En termes generals, podríem dir que un futur pot ser interessant posar en pràctica el projecte per poder identificar realment els punts forts i els punts febles. Alhora ens permetrà observar si realment es poden assolir els objectius plantejats inicialment.

Cal destacar com un aspecte positiu que mai s'ha dut a terme a cap escola d'Andorra un projecte relacionat amb la sexualitat amb aquesta durada ni tampoc amb aquesta relació amb l'afectivitat, per tant, és un projecte molt innovador al país.

8. BIBLIOGRAFIA

Andorra Bussiness. (2021). *Nous temps, nous reptes*. Recuperat a <https://www.andorrabusiness.com/es/>

Andorra. Edicte, del. 6 de juny del 2018, contractació de personal. *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*, núm 35.

Andorra. Llei 14/2019, del. 15 de febrer, dels drets dels infants i adolescents. *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*, 20 de març 2019, núm 27, pp. 9-54.

Assemblea General de la ONU. (1948). Declaració Universal dels Drets Humans (217 [III] A). Paris

Barragán, F. Bredy, C. (1996). *Niños, niñas, maestros, maestras: Una propuesta de educación sexual*. Sevilla: Díada editora.

Carlin. (2021). *E-shop en línia*. Recuperat a <http://www.carlinandorra.com/>

Castillejo, J.L. (1994). La Acción educativa, *Teoría de la Educación* (p. 36-49). Madrid: Taurus.

Fausto- Sterling, A. (1993). The five sexes: Why male and female are not enough. *The sciences*, March/April.

Fausto- Sterling, A (2000). *Cuerpos sexuados. 2ª política de género y la construcción de la sexualidad*. Barcelona: Melusina.

Font, P. (1995). *Propuestas para la integración de la educación afectivo-sexual en la escuela*. Santiago de Compostela: Conselleria de sanidade e Servicio Sociais.

Foucault, M. (1978). *Historia de la sexualidad. Vol.1. La voluntad del saber*. Madrid: Siglo XXI.

Freire, P. (1967). *La educación como práctica de la libertad*. México: Siglo XXI.

Freire, P. (1970). *Pedagogía del oprimido*. Montevideo: Tierra Nueva.

Gimeno, J. (2005). *La educación que aún es posible. Ensayos acerca de la cultura para la educación*. Madrid: Morata.

Govern d'Andorra la Vella. (2021). *Educació: població escolaritzada per tipus*.

Kaplan, H. Sandock, B. (1990). *Trastornos en la adaptación y la identidad en la adolescencia*. La Habana: Editorial Científico- Técnica.

López, F. (2005). *La educación sexual*. Madrid: Biblioteca Nueva.

Monclús, A. (2005). Caracterización de la educación, *Las perspectivas de la educación actual* (p.13-25). Salamanca: Témpora.

Oliveira, M. (1998). *La educación sentimental*. Barcelona: Icaria

Rius, M. y Cánovas, P. (1999). Concepto y características de la educación, *Teoría de la educación. Un enfoque constructivista*. (p. 17-43). Valencia: Tirant lo blanch.

Sarramona, J. (2000). *Teoría de la educación*. Barcelona: Ariel.

Vendrell, J. (2005). Del cuerpo sin atributos al sujeto sexual: sobre la construcción social de los seres sexuales, *Sexualidades, Diversidad y control social* (p. 21-44). Barcelona: Bellaterra.